

Täysistunto

Torstai 6.6.2024 klo 16.02—20.59

6. Välikysymys hallituksen luonto- ja ilmastopolitiikasta

Välikysymys VK 5/2024 vp

Ainoa käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Nyt jatketaan 5.6.2024 pidetyssä täysistunnossa keskeytettyä hallituksen luonto- ja ilmastopolitiikkaa koskevan edustaja Maria Ohisalon ynnä muiden välikysymyksen VK 5/2024 vp käsittelyä. — Keskustelu siis jatkuu. — Edustaja Siponen poissa. — Edustaja Hopsu, olkaapa hyvä.

Keskustelu

18.51 **Inka Hopsu vihr:** Arvoisa puhemies! Keskustelu jäi tosiaan eilen jonkun verran kesken, ja ajattelin jatkaa nyt kaivosaiheesta, josta kyselytunnilla jo jonkun verran keskusteltiin. Vierailin toukokuussa Savonlinnan lähellä Laukunkankaan entisellä kaivosalueella tutustumassa pilaantuneeseen luontoon. Laukunkankaalla oli nikkeli- ja kuparikaivos, joka suljettiin vuonna 94, kun se oli toiminut 10 vuotta. Näiden 10 vuoden jälkeen louhosjäte, ylimääräinen louhosaine, jäi maastoon vedelle alttiiksi ja valuma ympäristöön, vaikka pinnalta se asiallisen näköisesti peiteltiin. Tutustuimme myös luvatta kaivettuun ojaan, jota pitkin vesi on valunut vuosia nyt lähijärveen, ja tämä Särkijärvi on valitettavasti kuollut. Kaloja ei enää ole, ja mökkiläisten mökkijärvi tuhoutunut.

Miten hallitus aikoo varmistaa, etteivät kaivokset tuhoa arvokasta luontoamme, etteivät ne käynnisty alueilla, joita kansalaiset haluavat suojella, kuten Viiankiaapa, joka nousi kyselytunnilla ja eilen keskusteluun, tai Saimaan kauniit rannat? Miksei tässä kohtaa vanhojen metsien osalta hallituksen käyttämä argumentti omaisuudensuojasta paina? Kaivosvarauksen voi tehdä kenen tahansa maalle, vaikka omistaja kuinka haluaisi suojella metsänsä tai säilyttää mökkirantansa tai vaikka olisi ostanut sen maan juuri sitä varten, että haluaa sen säilyttää ja suojella.

Entä miten, hallitus, toimitte, että osaaminen luonnon kannalta turvallisesta kaivostekniikasta vahvistuisi? Esimerkiksi pohjarakenteiden osalta kaatopaikkoja säädellään Suomessa tarkasti, rakennusmääräykset ovat olemassa, ja niitä valvotaan, mutta kaivostoiminnassa säätely on hyvin kevyttä. Meillä yksi suuri ongelma on kaivosten jätevesien käsittely, sillä Suomessa pohjavesi on kaikkialla nopeasti vastassa ja vesistöjä on ympärillä paljon. Tämän vuoksi Suomi ei ole itse asiassa mikään ideaali, helppo tai halpa paikka toteuttaa kaivostoimintaa turvallisesti. Olemme nähneet surullisia esimerkkejä siitä, miten kaivosten vesien käsittely aiheuttaa valtavia ympäristökatastrofeja. Myöskään valvontaa ja valvontaosaamista ei ole riittävästi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2024 vp

Entä, hallitus, miten toimitte, että Suomeenkin jäisi enemmän tuottoa maaperämme mineraalien kaivamisesta? Kaivosveron korotus tehtiin, mutta se on kyllä olematon, vaikka juuri sillä olisi voitu rahoittaa luonnonsuojelua vaikka 50 tai 150 miljoonan euron edestä. Kaivosveron korottaminen nykyisestä 0,6 prosentista 5 prosenttiin toisi veron kansainväliselle tasolle.

Entä miten, hallitus, edistätte kiertotaloutta, jotta emme yhä tulevaisuudessa kuluttaisi yli planeetan rajojen? Nämä mineraalit, joita meidänkin maaperässämme on, voi kaivaa sieltä maasta vain kertaalleen. Vihreän siirtymän aiheuttama tarve mineraaleille vain korostaa kaivostoiminnan tiukkojen rajojen asettamisen tärkeyttä, jotta luontoa saadaan suojeltua ja ympäristövahingoilta välttyään ja jos näitä vahinkoja sattuu, korjausvastuu on selvä ja sen toteutuminen esimerkiksi riittävillä vakuuksilla on varmistettu. Tässä säätelyssä päästiin viime kaudella vasta alkuun, ja olisi erittäin tärkeää, että hallitus jatkaa säätelyn edistämistä. Nykyinen tilanne on liian löperö, ja todella arveluttavat ratkaisut juuri vesienkäsittelyssä menevät lain mukaan läpi. Haluaisinkin kysyä ympäristöministeriltä — joka kyllä oli täällä eilen ihan hienosti paikalla mutta valitettavasti ei nyt ole — että mitä hallitus tekee, jotta kaivostoiminnan haittoja ehkäistään nykyistä paremmin, etenkin jos ja kun kaivoksiin suhtaudutaan tänäänkin kuullun suopeasti.

Vielä: Eilen vietettiin YK:n ympäristöpäivää. YK:n yleiskokous julisti kesäkuun viidennten päivän maailman ympäristöpäiväksi vuonna 72. Siitä lähtien teemapäivä on tarjonnut jokavuotisen mahdollisuuden keskusteluun ympäristön merkityksestä, tarpeesta suojella luontoa ja välttämättömyydestä säilyttää elinympäristömme elinkelpoisena ja lajistoltaan moninaisena, jotta sekä nykyiset että tulevat sukupolvet voivat siitä nauttia. Päivän tarkoituksena on myös rohkaista ihmisiä ympäristöä vaaliviin toimiin sekä kannustaa jokaista tarkastelemaan omia luontoon liittyviä asenteita ja toimintatapoja. Täällä eilen moni kertoi siitä, kuinka arvostaa näitä toimia, ja me arvostamme sekä niitä konkreettisia toimia mutta myös poliittisia toimia ja niitä kansalaisyhteiskunnan toimia, jotka toimivat vaikuttaakseen ympäristöön ja luonnonsuojeluun.

Toivon todella tulevien sukupolvien vuoksi, että hallitus tarkastelee asennettaan luontoon, ympäristöön ja planeettamme kantokykyyn ja etenkin toimiensa riittävyystä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Pitko.

18.57 Jenni Pitko vihr: Arvoisa puhemies! Haluaisin jatkaa vielä tästä vanhojen metsien kysymyksestä, mikä eilen nousi tämän välikysymyksen keskustelun aikana median kautta tänne saliin. Mediassa kerrottiin, että hallitus olisi hyväksynyt kriteerit, jotka ovat niin tiukat, että niiden sisälle ei mahdu esimerkiksi Etelä-Suomesta juuri lainkaan metsää. Olemme nyt vuorokauden odottaneet hallitukselta vastauksia tähän, pitääkö tämä paikkansa. Koska asiaa ei ole missään vaiheessa kiistetty, niin oletan, että median kertomat tiedot vanhojen metsien kriteereistä pitävät paikkansa. Tämä on aikamoinen vaalipetos, sillä vielä ennen vaaleja pääministeri Petteri Orpo sanoi, että vanhat metsät tulee suojella, ja hallitusohjelmaankin tämä kirjattiin. No, nyt puhutaan enää vanhojen metsien suojelemisesta ja puhutaan jostain uskottavasta määrästä, ei enää kaikista. Näyttää siltä, että uskottavaksi määräksi riittää hyvin pienikin määrä, vaikka se ei tieteellisesti uskottava olisikaan. Olen tähän äärimmäisen pettynyt. Suomalaiset haluavat suojella vanhoja metsiä. Tutkijoiden mukaan meidän ehdottomasti täytyisi suojella viimeiset ikimetsät, ja itse henkilökohtaisesti

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2024 vp

ti ajattelen myös, että haluaisin jättää tuleville sukupolville edes hieman jäljelle niitä pirstaleisia, pieniä ikimetsiä, mitä myös täällä Etelä-Suomessa vielä on jäljellä.

Toinen asia, minkä nostaisin vielä keskusteluun, mihin emme myöskään ehkä saaneet eilen vastausta, on nämä ilmastodenialistiset eli ilmastomuutosta kiistävät puheenvuorot, joita kuulimme perussuomalaisilta tässä salissa eilen. Kysyin silloin kokoomuksen eduskuntaryhmän jäseniltä, mitä te kommentoitte näihin ja ovatko nämä syy siihen, minkä takia ilmastopolitiikan edistäminen hallituksessa on niin vaikeaa, että ette edes ole yhtä mieltä siitä, onko ilmastomuutos totta. Toivoisin, että voisimme saada tähän vielä vastauksen ja vähän valaa luottoa siihen, että Suomen ilmastopolitiikka edelleenkin perustuu parhaaseen tutkittuun tietoon.

Kolmanneksi nostaisin asian, mihin olen aivan äärimmäisen pettynyt, nimittäin siihen, että puheet eivät vastaa lainkaan sanoja. Me olemme nyt vuoden odotelleet niiden hallitusohjelman sinänsä hyvien kirjausten toteutumista, kirjauksia muun muassa luontopositiivisuudesta ja luontokadon pysäyttämisestä. Kun me kysymme täällä, mitä te aiotte tehdä näiden tavoitteiden toteuttamiseksi, te luette niitä hallitusohjelman kirjauksia mutta ette kerro, mitä konkreettisesti ollaan tekemässä. Samaan aikaan voisin luetella pitkän listan niistä asioista, mitä luontokadon kiihdyttäviä toimia meille on tänne eduskuntaan tuotu tai mitä te olette EU:ssa edistäneet. Eli kyllä, aivan vahvasti näyttää siltä, että luontopolitiikka on negatiivisen puolella, mikäli te ette tuo meille niitä esityksiä tänne saliin. Jos kuunnellaan tässäkin tutkimusta, niin on aivan selvää, että esimerkiksi Luontopaneelin mukaan toistaiseksi hallituksen toimet eivät hidasta luontokatoa — siis ne eivät ehkä riitä luontopositiivisyyteen, mutta ne eivät edes hidasta luontokatoa. Hallitus on istunut vuoden eikä ole tuonut yhtään uutta keinoa luontokadon pysäyttämiseen. Viimeksi kehysriihessä olisi ollut tähän paikka, mutta hallitus ei tehnyt sielläkään yhtään uutta luontotoimea, vaan pelkästään heikennyksiä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Garedeu.

19.01 Kaisa Garedeu ps: Arvoisa puhemies! Ei ole yhtään yllätys, että vihervasemmistosta kritisoidaan sitä, että Orpon hallitus toi maalaisjärjen mukaan luonto- ja ilmastopolitiikkaan. Tälle hallitukselle ihmiset ovat tärkeämpiä kuin ideologia.

Suomen päästöt ovat globaalissa mittakaavassa mitättömät — tämän toin eilen esille — ja kansalaistemme elinkustannukset ovat jo ennestään korkeat. En näe mitään syytä kurittaa suomalaisia ylikireillä ilmastotavoitteilla tai lietsoa nuoriimme yhtään enempää ilmastohdistusta.

Yksi esimerkki edellisen hallituksen ideologisesta ilmastokiihkosta oli Ilmastorahaston perustaminen. Kuten nykyinen elinkeinoministeri Rydman on todennut, Ilmastorahaston sijoituskriteerinä on ollut lähinnä hankkeiden potentiaalinen päästövähennys ja vähemmän huomiota on kiinnitetty siihen, kuinka jatkorahoituskelpoisia hankkeet ovat olleet — pelkkää rahan haaskausta siis. Onneksi tämä nykyhallituksen talouspoliittinen ministerivaliokunta päätti toukokuussa lopettaa tämän aivan turhan rahaston ja keskittyä sijoituksiin, joita punnitaan niiden todellisten taloudellisten kannattavuuksien perusteella. Onneksi Orpon hallitus on jo hallitusohjelmassaan linjannut, että sen tekemät ilmastotoimet eivät saa nostaa kansalaisten arjen kustannuksia tai heikentää elinkeinoelämän kilpailukykyä — aivan loistava kirjaus.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2024 vp

Näistä kustannuksista: Omasta mielestäni kaikkien ilmastotoimien tulisi olla täysin kustannusneutraaleja ja lisäksi yrityksille ja kansalaisille vapaaehtoisia. Kansalaisia ei tulisi pakottaa nielemään ilmastoideologian tämmöisiä turhia ja kalliita vaatimuksia. Esimerkiksi sähköautoista ollaan EU-tasolla ajamassa tällaista järkyttävän hintaista pakkopullaa, vaikka niiden akkujen valmistaminen on kaikkea muuta kuin ympäristöystävällistä ja eettistä ja vain rikkaat voivat näitä ostaa. Järkevämpi ja kaikille parempi olisi kehittää perinteisen bensiinin rinnalle vapaaehtoiseksi vaihtoehdoksi vaikkapa edullisempia synteettisiä polttoaineita eikä takertua yksittäiseen ongelmalliseen teknologiaan. Teknologianeutraalisuus onkin yksi tämän hallituksen tärkeistä teollisuuspoliittisista linjauksista. Samoin viime hallituksen vimmainen vihreä siirtymä näkyy nyt suomalaisten sähkölaskussa. Energiatallisuuden mukaan hintojen vaihtelu [Jenni Pitkon välihuuto] on Suomessa Euroopan rajuinta. Yhtenä tekijänä on fossiilisten energiatuotannon väkisin alasajo. Muualla Euroopassa sitä on vielä jäljellä.

Arvoisa puhemies! Opposition haavailemasta ilmastopolitiikan linjasta on ollut suomalaisille enemmän haittaa kuin hyötyä. Orpon hallituksen politiikan prioriteetit ovat hyvästä syystä aivan toisella tasolla. Nyt mennään talous ja Suomen kansa ensin. — Kiitos. [Laura Huhtasaari: Hyvä, Kaisa!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Tynkkynen, Oras.

19.05 Oras Tynkkynen vihr: Arvoisa puhemies! Kiitän edellä puhunutta edustaja Garewewia selvästä artikulaatiosta. Muuten kiitokset valitettavasti jäävätkin aika vähiin. — Eilen välikysymyskeskustelussa käytettiin yhteensä 177 puheenvuoroa. Kuuntelin niistä jokaisen, ja se oli hyvin opettavainen kokemus. Paljosta olimme silloin eri mieltä, niin kuin tietysti demokratiaan kuuluukin, mutta samalla olimme aika monesta asiasta aika samaa mieltä, ja aina välillä tässä salissa on hyvä pysähtyä myös niiden asioiden ääreen, joista löydämme yhteisiä näkemyksiä.

Eilisen keskustelun perusteella me kaikki täällä arvostamme suomalaista luontoa, puhdasta vettä ja puhdasta ilmaa. Hyvin laajasti tässä salissa kannatetaan politiikkaa, joka on teknologianeutraalia ja kustannustehokasta. Laajalti oli myös tukea sille ajatukselle, että ilmastopolitiikan ja luontopolitiikan pitää olla oikeudenmukaiseksi koettua ja laajasti tässä yhteiskunnassa hyväksyttyä. Paljon mahdollisuuksia nähtiin myös uudessa teknologiassa ja vihreän siirtymän teollisissa investoinneissa. Selvä enemmistö edustajista, eivät toki kaikki, niin kuin tänäänkin täällä on jälleen kuultu, tunnisti ja tunnusti myös ilmastokriisin ja luontokadon niiksi vakaviksi uhiksi, joita ne ilman muuta ovatkin. Ja selvä enemmistö edustajista, jälleen kerran eivät kaikki, tuli tänne tukemaan sitä tavoitetta, joka myös hallitusohjelmassa on, että Suomen pitää olla hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä, ja myös sitä tavoitetta, että luontokato on pysäytettävä vuoteen 2030 mennessä.

Itse ajattelen, että tältä pohjalta meillä pitäisi olla edellytykset löytää aika laaja enemmistö monille ilmasto- ja luontotoimille, jotka veisivät meitä kohti näitä laajalti kannatettuja tavoitteita, ja siksi tässä puheenvuorossa ajattelin keskittyä ratkaisuihin, joilla voisimme mennä eteenpäin. Käyn eilisen kahdeksan tunnin keskustelun jälkeen nyt ripeästi läpi kahdeksan mahdollista ratkaisua:

Ensinnäkin eilisessäkin keskustelussa kannettiin huolta siitä, että Suomessa tapahtuu metsäkatoa erilaisen rakentamisen alta, muun muassa kun aurinko- ja tuulivoimaa rakennetaan paljon. Hyvä keino puuttua tähän metsäkatoon olisi maankäytön muutosmaksu,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2024 vp

joka myös hallitusohjelmassa on mainittu. Se lisäisi kannustimia tehostaa maankäyttöä niin, että ei suotta ja syyttä metsää muuteta johonkin muuhun käyttöön, ja sitä kautta auttaisi torjumaan metsäkatoa.

Energia- ja muiden ympäristö- ja haittaverojen sitominen indeksiin olisi hyvin laajalti ekonomistien kannattama ajatus. Se ei tarkoittaisi näitten verojen tasokorotusta, vaan ainoastaan sitä, että niitten verojen taso pysyisi entisellään. Sitten jos on poliittinen päätös joko korottaa tai laskea näitä veroja, niin se voidaan aina tehdä erikseen kulloisenkin poliittisen enemmistön mukaan.

Kollegat edellä ovatkin jo puhuneet kaivosteollisuudesta ja siihen liittyvistä riskeistä. Kaivosveron merkittävä korotus olisi ilman muuta paikallaan, jotta Suomi olisi lähempänä kansainvälisiä verrokkejaan.

Ympäristölle haitallisia tukia meillä on edelleen miljardiluokkaa vuositasolla valtion budjetissa, ja nyt kun valtiontalouden tila on niin tukala kuin se on, on erittäin painavat perusteet näitä haitallisia yritystukia karsia.

Ekologisesta kompensatiosta myös ministeri Mykkänen on puhunut lämpimästi, mutta ainoastaan vapaaehtoisessa muodossa. Itse ajattelen niin, että ekologinen kompensatio tulisi asettaa velvoittavaksi. Isossa-Britanniassahan nyt näin on vähän aikaa sitten tehtykin, ja sieltä on saatu hyvin lupaavia alustavia kokemuksia.

Hallitusohjelman kiinnostavin avaus ilmasto- ja luontopolitiikassa on ajatus takarajan asettamisesta teollisille hiilidioksidin pistelähteille. Jos hallitus tämän hallitusohjelman kirjauksen mukaisen aloitteen aikanaan toteuttaa, niin se voi olla merkittävä harppaus, ihan kansainvälisestikin huomiota herättävä edistysaskel ilmastotyössä.

Vihreän siirtymän investointien vauhdittaminen edellyttää sitä, että viranomaismenetelyt ovat sujuvia, ja tässä edellä sitäkin on jo sivuttu. Sitä voidaan edistää monin tavoin, mutta ei vähiten sillä, että meillä on riittävät voimavarat viranomaisilla käytössä, jotta voidaan hakemukset käsitellä nopeasti ja sujuvasti.

Kahdeksantena ehdotuksena esitän, että Suomeen tulisi säätää ilmastolakia vastaava luontolaki tukemaan luontotyötä.

Kaikille näille kahdeksalle ehdotukselle yhteistä on se, että ne eivät maksaisi käytännössä mitään valtiolle, vaan päinvastoin jopa säästäisivät rahaa, auttaisivat torjumaan velkaantumista ja tasapainottaisivat julkista taloutta samalla kun ne edistäisivät ilmasto- ja luontotyötä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Holopainen.

19.10 Hanna Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Aivan ensiksi haluan lämpimästi kannattaa edustaja Tynkkysen äsken nostamia, äärimmäisen hyviä ehdotuksia. Toivottavasti hallituksessa oltiin kuulolla ja tartutaan näihin ehdotuksiin.

Olemme täällä nyt toista päivää puhumassa luonnosta ja ilmastosta, yhdeksättä tuntia itse asiassa. Tämä on kyllä niin tärkeä aihe, että se aivan ansaitusti ansaitsee näin suuren huomion tässä salissa.

Kun mietin tätä nykyistä hallitusta, niin totean, että odotukseni Orpon hallituksen ympäristö- ja ilmastopolitiikasta eivät toki alun alkaenkaan olleet kovin korkealla. Orpon hallitus leikkaa luonnonsuojelun rahoituksesta ennätysmäisesti. Orpon hallitus myös ensimmäistä kertaa kasvattaa ilmastopäästöjä tietoisesti omilla päätöksillään. Vähäisetkin lupaukset luonnontilan parantamiseksi ollaan pettämässä. Hallitus on pettänyt lupauksensa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2024 vp

suojella valtion vanhat metsät, ja suojelukriteereistä tehdään niin tiukat, että suojeltavaa ei juuri löydy.

Kaivoksista aiheutuvat haitat ovat yleisesti tiedossa. Kaivosten prosessivedet saastuttavat vesistöjä pitkienkin matkojen päässä kaivoksista. Silti tämä hallitus ei näe, että kaivoksissa olisi mitään ongelmaa, ja on jopa valmis harkitsemaan kaksinkertaisesti suojellun Viiankiaavan suojelun purkua kaivoksen tieltä. Tämä on aivan käsittämätöntä.

Arvoisa puhemies! Suomalaista luontoa voi suojella vain Suomessa. Kesämökkien avohakkuut, rehevöityneet ja tummat järvet ja sinileväinen merivesi, sään ääri-ilmiöt, kuten pitkään jatkuva helleaalto ja kuivuusjaksot, ovat meille kaikille valitettavan tuttuja ilmiöitä. Saimaan puhdas vesistö, Itämeren rannikot Haminasta Turun saaristoon, Kolin kansallismaisemat ja Lapin tunturit ovat kaikki suomalaisille rakkaita luontokohteita. Meillä kaikilla on varmasti oma suosikkipaikkamme Suomen luonnossa, oli se sitten tunnettu luontokohde tai oman takapihan lähimetsä. Näistä paikoista on kyse, kun puhumme suomalaisen ympäristön tilan parantamisesta.

Poliittisten päättäjien vastuulla on huolehtia siitä, että myös tulevat sukupolvet pääsevät nauttimaan suomalaisesta puhtaasta ja monimuotoisesta luonnosta. Luonto- ja ilmastopolitiikan tulee perustua tutkittuun tietoon.

Arvoisa puhemies! Orpon hallituksen ympäristöpolitiikka ei ole uskottavaa ja vastuullista. Suomalaiset ja suomalainen luonto ansaitsevat parempaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mikkonen, Krista.

19.13 Krista Mikkonen vihr: Kiitos, arvoisa puhemies! Todellakin eilen keskustelimme kahdeksan tuntia hallituksen luonto- ja ilmastopolitiikasta. Käteän jäi oikeastaan se, että hallitus edelleen sanoo pitävänsä kiinni näistä tavoitteista, siitä, että luontokato pysäytetään vuoteen 2030 mennessä ja Suomi on ilmastoneutraali vuonna 2035, mutta emme kyllä kuulleet oikeastaan mitään sellaisia konkreettisia keinoja, miten nämä tavoitteet oikeasti saavutetaan. Päinvastoin hallituksen politiikalla tehdään monia sellaisia päätöksiä, joilla esimerkiksi luontokatoa uhkaa tulla vaan lisää eikä suinkaan saada sitä parannettua.

Silloin aikoinaan kun hallitusohjelma julkaistiin, niin siellä oli pari sellaista ilahduttavaa luontolupausa, joita olemme tietysti nyt sitten kovasti odotelleet, sitä milloin ne konkretisoituvat. Toinen todellakin oli tämä valtion vanhojen metsien suojelu, ja se on nimenomaan muodossa ”suojellaan valtion vanhat metsät”, mikä siis tarkoittaa niitä kaikkia. No, jo eilen ministeri Mykkäsen puheessa puhuttiin enää vanhoista metsistä elikkä vain osasta. Ja todellakin sen välikysymyskeskustelun aikana saimme lehdistön kautta tietää, että näistä kriteereistä, joita on valmisteltu, tuli umpipoliittiset ja ne ovat niin tiukat, että niihin kriteereihin ei käytännössä juurikaan mitään metsiä löydy suojeltavaksi. Tämä on minusta kyllä todella valitettavaa. Ymmärrän hyvin kokoomuksen entisen puheenjohtajan, Pertti Salolaisen, tuohtumuksen siitä, miten tämä lupaus, jonka kokoomus antoi, on nyt sitten petetty.

No, olin ilahtunut siitä, että ministeri Mykkäsenkin aloituspuheessa erikseen nostettiin esiin Palokin koskien purkaminen, joka on toinen merkittävä luontolupaus tai oikeastaan se toinen luontolupaus, joka hallitusohjelmaan on kirjattu. Nyt odotan kyllä innolla sitä, näemmekö tämän lupauksen konkretisoituvan. Valitettavasti tähän mennessä asiaa on vain potkittu eteenpäin. Mitään konkreettista päätöstä ei ole tehty. Samanaikaisesti kuitenkin vesivoimayhtiö on siellä suunnittelemassa ja tilaamassa uutta turbiinia tähän voimalaitok-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2024 vp

seen, jolloin ei tietenkään tämä padon purku olisi mahdollista, ja he eivät ole siitä ollenkaan innostuneita. Tässä tarvitaan nyt aidosti hallitukselta tahtoa toteuttaa tämä päätös. Näitten vanhojen metsien osalta näyttää siltä, että sitä tahtoa ei ollut riittävästi. Nyt todella toivon, että Palokin koskien purun osalta sitä tahtoa löytyy, ja sitä pitäisi ruveta löytymään varsin pikaisesti, jotta tämä päätös todellakin konkretisoituu.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kivelä.

19.17 **Mai Kivelä vas:** Arvoisa puhemies! Minusta me olemme jo yli sen pisteen, jossa meidän pitäisi täällä kertoa ekologisen kriisin vakavuudesta ja ylipäätään siitä, että tällainen kriisi on käynnissä, koska on vuosi 2024 ja kyllä jokainen ihminen tämän jo tietää — kyllä minä uskon, että myös ministerit tietävät, hallituspuolueiden ihmiset tietävät — kuinka vakavasta asiasta tässä on kyse, eksistentiaalisesta asiasta, ilman että sitä pitäisi täällä jälleen kerran kertoa. En tiedä, ehkä ongelma on sitten se, että tiedetään mutta ei olla aidosti sisäistetty tätä asiaa. Mutta joka tapauksessa on jokseenkin surullista, että jälleen kerran täällä on jouduttu käyttämään useiden edustajien toimesta aikaa sellaisten käytännössä tieteellisten tosiasioiden läpikäymiseen, kun meidän pitäisi yhteiskuntana olla hyvin vahvasti siinä moodissa, että keskitytään siihen toimintaan, keskitytään niihin ratkaisuihin, eikä siihen, että kuunnellaan täällä täysin paikkansapitämättömiä puheenvuoroja.

Minä itse lähdän siitä, että ympäristö- ja luontokysymyksissä on kyse itseisarvoisesta asiasta ja että luonnolla ja muilla lajeilla ylipäätään itsessään on arvoa. Mutta olisi kyllä ihan suotavaa ymmärtää, että ympäristöpolitiikassa on kyse myös ihmisten hyvinvoinnista ja elinmahdollisuuksista, ihmisoikeuksista ja ylipäätään siitä, onko meillä mahdollista kehittää vakaita yhteiskuntia, onko meillä mahdollista edistää mitään sosiaalisia hankkeita. Niin kuin täällä kuultiin, laitettiin ihmiset ja ympäristökysymykset vastakkain, mikä on täysin absurdi lähtökohta, ja sen takia tämänkin perusfundamentin toivoisin, että ei tarvitsisi lähteä näistä tavallaan itsestäänselvistä lähtökohdista.

Ajattelen, että se keskeinen kysymys jokaisen päättäjän kohdalla on se, miten aikoo itse omalla vahtivuorollaan toimia, omalla vuorollaan, kun on mahdollisuus käyttää valtaa, toimia, ja jos käyttää sen oman mandaattinsa siihen, että levittää täällä väärää tietoa, käyttää oman aikansa ilmastotoimien, ympäristötoimien jarruttamiseen, niin minusta se on kyllä sen tason vastuuttomuutta, että suoraan sanottuna eivät riitä sanat, joita täällä saa lausua, sen kuvailemiseen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Huhtasaari.

19.20 **Laura Huhtasaari ps:** Arvoisa puhemies! Hallitus laatii kriteerit vanhojen metsien osalta tutkitun tiedon pohjalta. Vanhojen metsien suojelu on tärkeää, koska osa lajeista tarvitsee ympärilleen vanhan metsän. On kuitenkin hyvä muistaa, että osalle lajeista riittää, että on vanhoja puita. Näitä ovat muun muassa säästöpuut, ja siksi myös luonnonhoitotoimilla on tärkeä rooli monimuotoisuuden turvaamisessa. Suojelun lisäksi metsäluonnon monimuotoisuutta turvataan osana metsien hoitoa arjen metsätaloudessa.

Suojeluhan perustuu lähtökohtaisesti tässä vapaaehtoisuuteen, ja se on hyvä asia, mutta siinä, onko se aidosti vapaaehtoista, tärkeää on, että tämä aito vapaaehtoisuus myös toteutuu, koska esimerkiksi metsäteollisuus ei sitten osta puita sellaiselta alueelta, missä kriteerit toteutuvat, joten näin sitten metsänomistaja joutuu taloudellisen käytön ulkopuolelle,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2024 vp

halusi metsänomistaja sitä sitten tai ei halunnut. Näin ollen meidän valtion kassa on tyhjä, jos sitten yritetään saada rahaa muuta kautta, plus sitten tulevat tämä taloudellinen toime-liaisuus ja tämä kasvu, mitä me todella kipeästi tarvitsemme. EU:n suojelluista metsistä-hän puolet sijaitsee Suomessa. Suomessa on 75 prosenttia maapinta-alasta metsää, joten kyllä meillä on paljon metsää, ja pidetään metsästä hyvää huolta.

Lisäksi välillä tulee sellainen olo varsinkin tuolta vihreältä suunnalta, että ikään kuin Suomi olisi jotenkin ilmastopahis, ja tähän nyt ei lainkaan pidä paikkaansa. Suomi on oikein poikkeuksellinen ilmastohyvis. Kävimme tässä Sitran matkalla Yhdysvalloissa ja Nasassa. Siellä katsoimme karttaa, ja siellä suurimmalla osalla maita oli hyvin punaista, ja sitten oli vähän keltaista, ja Suomi oli siellä vihreänä. Eli Suomi on jo hiilinielu, ja tämä Nasan kertomus siitä, että Suomi on hiilinielu, ei ole satua vaan se on täyttä totta, ja siinä ei myöskään ole minkäänlaisia poliittisia laskelmia mukana. Muistan kyllä, että LU-LUCF:nkin osalta ovat laskelmat vaihdelleet.

Siis kyllä siellä aika paljon myös politiikkaa pistetään mukaan, ja sitten päätetään aina joskus vähän vuosilukuja, mihin verrataan, ja näin. Kyllä nämä ilmastotoimet EU:ssa hy-vin pitkälle ovat myös politiikkaa. Siellä ei suinkaan aina ole tätä, että pidättäytyttäisiin tieteellisessä tiedossa. Lisäksi usein EU:ssa rangaistaan niitä maita, jotka ovat jo tehneet asioita hyvin. Siitä ei palkita EU:ssa vaan heiltä odotetaan vielä enemmän, ja sitten jos hiilinielut ihan vähän laskevat, niin heitä sitten rangaistaan. Itse asiassa olen iloinen siitä, että meillä on tällainen realistinen näkökulma tähän ilmastopolitiikkaan. [Puhemies koput-taa] Me haluamme suojella Suomen metsiä ja ilmastoa ja omaisuudensuojaa, mikä on tär-keä asia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Elo.

19.23 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! On tärkeää, että käymme tässä salissa perusteel-lista keskustelua siitä, onko Orpon hallitus aidosti sitoutunut ilmaston kuumenemisen ja luontokadon pysäyttämiseen. Eilen keskustelu jatkui kahdeksan tunnin ajan, ja nyt tosiaan tässä yhdeksättä tuntia mennään, ja valitettavasti hallituksen linja ei lainkaan tässä tämän keskustelun kuluessa ole vakuuttanut. Täytyy sanoa, että tätä keskustelua kuunnellessa on herännyt kysymys, mikä se tässä ilmastopolitiikassa on. Hallitus on omien sanojensa mu-kaan sitoutunut ilmastolain mukaiseen hiilineutraaliustavoitteeseen 2035, ja tänäänkin täs-sä salissa on kuitenkin kuultu hallituspuolueen edustajan suusta varsin rajua ilmastodenia-lismia. On vaikea nähdä, mihin muuhun tällä tähdätään kuin populistiseen äänien kalaste-luun. Edustaja Pitkon lailla toivon, että saamme kuulla myös pääministeripuolue kokoo-muksen kannan tällaisiin ilmaston kuumenemisen kieltäviin puheisiin hallituskumppanei-den riveistä.

Itse mietin näitä puheita kuunnellessa niitä vanhuksia, jotka kärsivät viikkotolkulla kes-tävistä helteistä pahimmillaan henkensä menettäen, tai niitä maanviljelijöitä, joiden sato-ja sään ääri-ilmiöt uhkaavat, niitä skenaarioita siirtolaisvirroista, jotka lähtevät liikkeelle, kun suuri osa maapallosta muuttuu elinkelvottomaksi. En usko, että näitä ihmisiä paljon lämmittää se, että julistetaan, että ihmiset ovat tärkeämpiä kuin ideologia.

Jotta ilmaston kuumeneminen voidaan pysäyttää, tarvitaan kaikkien maiden toimia. Suomi voi olla ilmastopolitiikassa ja ilmastotoimien tekijänä kokoaan suurempi. Ministeri Mykkänenkin puhuu paljon siitä hiilikädenjäljestä, siitä, että sitä pitää kasvattaa. Elinkei-noelämä näkee valtavasti mahdollisuuksia erilaisten ilmastotoimien liiketoimintapotentii-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2024 vp

aalissa, siinä, että me voidaan viedä näitä ratkaisuja myös muihin maihin ja sillä tavalla auttaa muita maita vähentämään päästöjään. Mutta se, jos me täällä keskitytään puhumaan siitä, että meidän päästöillä ei ole merkitystä ja meidän ei tarvitse sen takia tehdä mitään, että me ollaan jo tehty osamme, ei vie tätä globaalia ongelmaa kohti ratkaisua. Ja itse minä näen ja todella toivon, että hallitus myös osaltaan näkee sen, että Suomi tässä on aktiivinen, jatkaa edelläkävijyyttä niin EU:ssa kuin globaalisti näiden keskeisten ihmisten kohtalonkysymysten, kriisien ratkaisussa.

Arvoisa puhemies! Vielä haluan myös puhua näistä vanhoista metsistä. Eilen kävi ilmi, että hallitus ei ole lunastamassa lupaustaan valtion vanhojen metsien suojelusta. Hallitusohjelmaan on kirjattu, että hallitus suojellee jäljellä olevat, kansalliset kriteerit täyttävät valtion luonnontilaiset vanhat metsät ja varmistaa riippumattoman kriteeristön valmistumisen nopealla aikataululla. Nyt vuosi on kulunut, ja eilen saimme lehdistä lukea, että kriteerit ovat valmistuneet ja ne on jo kaikkien hallituspuolueiden osalta kuitattu. Suuri pettymys on, että kriteerit on laadittu maa- ja metsätalousministeriön ehdoilla ympäristöministeriön asiantuntemus sivuuttaen. Tämähän on hallituksen näkemys riippumattomuudesta, tieteesen perustuvista kriteereistä? On vastoin hallituksen omia linjauksia ja lupauksia, että se on nyt määrittelemässä vanhat metsät niin tiukasti, ettei suojeltavaa Etelä-Suomesta juuri löydy. Suorastaan irvokasta on, että Orpon hallituksen kriteerien mukaista lahopuun määrää ei löydy edes monesta kansallispuistostamme. Ilman vanhojen metsien merkittävää lisäsuojelua luontokatoa ei ole mahdollista Suomessa pysäyttää. Ja on myös tärkeää muistaa se, että luonnonsuojelulle on kansalaisten vankka tuki. Meidän metsät ovat myös suomalaisille laajasti rakkaita.

Edustaja Huhtasaari nosti esiin metsätalouden monimuotoisuustoimet, ja niillä on paikansa, niitä tarvitaan. Se on hyvä, että metsätaloussektorilla ollaan myös tähän monimuotoisuushaasteeseen herätty. Mutta meillä on suuri joukko lajeja, jotka tarvitsevat nimenomaan sitä vanhaa metsää, ja silloin yksittäiset säästöpuut, niin tärkeitä kuin ne joillekin lajeille voivat olla, eivät voi korvata sitä vanhan metsän elinympäristöä, jota monet lajit tarvitsevat.

Ympäristöministeri Mykkänen on suoraan todennut, että hallitus peilaa näitä luonnonsuojelutavoitteita ja -toimiaan talouteen. Tänäkin kuulumme kyselytunnilla valtiovarainministerin puhuvan painokkaasti sen puolesta, että hallituksen tärkein tehtävä on talouden tasapainottaminen. Tämä osoittaa sen, että luonnonsuojelu ei ole hallituksen agendalla sellaisella painoarvolla kuin sen tulisi olla, jos me mietitään näitä ihmiskunnan kohtalonkysymyksiä, sitä, mitä meillä on tässä edessämme ratkottavana.

Olen todella pettynyt siihen, että tiedepohjaisuuden heittäminen romukoppaan on kokoomukselle ok. Vetoan vielä hallitukseen, että toteutatte hallitusohjelman kirjauksen riippumattomien kriteerien laatimisesta koskien valtion vanhojen metsien suojelua.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Ohisalo.

19.29 Maria Ohisalo vihr: Arvoisa puhemies! Ilmasto kuumenee, lajeja meidän ympäriltämme häviää ja luonto köyhtyy. Me ihmisinä olemme osa luontoa, ja silti tälle hallitukselle luonto tuntuu olevan jotain jossain muualla, ja ilmastoonkaan emme oikeastaan pystyisi vaikuttamaan, vaikka nämä ovat elämämme perusedellytyksiä, joita pitäisi turvata entistä vahvemmin. Talous menee aina kaiken edelle, mutta rahaa on vaikea syödä, juoda ja hengittää.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2024 vp

Täällä salissa käytettiin eilen yli 170 puheenvuoroa, ja tänään jatkuu. Osa niistä oli myös täysin ilmastodenialistisia puheenvuoroja — tämä on jatkunut myös tänään —, siis puheenvuoroja, joissa kiistetään ilmastokriisin olemassaolo tai vähintään sen akuuttuus. Se, että tällaisia pidetään perussuomalaisen riveistä, ei sinänsä yllätä, mutta se, mikä yllättää ja vetää erittäin synkäksi, on se, että kukaan muista hallituspuolueista ei kiistänyt näitä puheenvuoroja. Joku kyllä kehuskeli tänään olleensa salissa eilen kahdeksan tuntia, kirjoitti siitä oikein blogiinsakin mutta ei sen kahdeksantuntisen työpäivänsä aikana kuitenkaan tullut sanoneeksi, että ei, minulle ei ole ok, että näin elintärkeä asia kiistetään, ja kyllä, haluan tehdä enemmän. Ei yksikään edustaja sanonut, että ei meidän hallituksemme vähättele tutkittua tietoa. Mutta niinhän se on, tämä hallitus on laitaoikeistoon kerran kasattu ja toimii, kuten laitaoikeisto, kun toimii muuallakin. Vähätellään ympäristökriisejä, lällätellään ihmisille, jotka ovat pallomme tulevaisuudesta huolissaan, ja lisätään fossiilienergiasta riippuvaisuutta. Fossiilienergia paitsi saastuttaa, sillä myös rahoitetaan sotia ympäri maailman, ja se on, kuulkaa, töitä Putinille ja heidän kaltaisilleen. Se ei ole eteenpäin katsovan liberaalin demokratian työtä, ja tämä linja uhkaa nyt laajeta muuallekin Eurooppaan ja maailmaan. Tämä on aito riski meidän turvallisuudellemme ja meidän tulevaisuudellemme. Ja tulevaisuudesta puheen ollen, jos minä en tänään vaikuttaisi, minä en voisi katsoa minun lastani silmiin, kun hän jonain päivänä kysyy, mitä sinä, äiti, silloin teit, kun sinä sait vaikuttaa näihin asioihin — silloin minä en voisi katsoa häntä silmiin. Ja en suoraan sanottuna ymmärrä, miten te hallituksessa voitte katsoa teidän lapsianne silmiin, kun omalla vahtivuorollanne jätätte toimimatta, jätätte omien lastenne tulevaisuuden turvaamatta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Sirén.

19.32 Saara-Sofia Sirén kok: Arvoisa puhemies! Ministeri Mykkänen tosiaan oli eilen täällä pitkään salissa käymässä keskustelua välikysymyksestä, jonka oppositio on jättänyt koskien luonto- ja ilmastopolitiikkaa, ja vastasi mielestäni varsin seikkaperäisesti ja kattavasti kertoen niistä toimista, joita hallitus on tehnyt ja suunnitellut tälle kaudelle hallitusohjelmansa mukaisesti.

Kuten todettua, tämä välikysymyksen aihe on todella tärkeä, merkittävä. Kyseessä on meidän aikamme suuret viheliäiset ongelmat, joiden ratkaiseminen on meidän aikamme päättäjien vastuulla, meidän vastuullamme. Ja nämä ongelmat on ratkaistava faktapohjaisesti, tutkittuun tietoon perustuen. Tämä on myös hallituksen linja. Hallitus haluaa ja on sitoutunut siihen, että suojelemme lisää luontoa ja edistämme siirtymää pois fossiilitaloudesta.

Arvoisa puhemies! Paljon on puheenvuoroja käytetty liittyen näihin vanhoihin metsiin ja niiden suojeluun. Kerrataan nyt ensin, mitä hallitusohjelmassa asiasta sanotaan. Hallitusohjelmassa on kirjaus, jonka mukaan jäljellä olevat kansalliset kriteerit täyttävät valtion luonnontilaiset vanhat metsät suojellaan. Olin itse tätä kyseistä kirjausta neuvottelemassa, ja pidän sitä yhtenä hallitusohjelman merkittävimmistä luonnon kannalta. Ja pidän myös tärkeänä, että tästä kirjauksesta pidetään kiinni. Tässä kirjauksessa viitataan todellakin näihin kansallisiin kriteereihin, ja niihin on viitattu myös useissa puheenvuoroissa. Useissa puheenvuoroissa keskustelua on käyty todellakin eilen välikysymyksen aikana julki tulleen iltapäivälehden uutisen perusteella. Mutta hallitus ei ole siis näistä kriteereistä vielä tehnyt päätöstä, ja kun ne ovat valmiit, niin ne lähetetään vielä lausuntokierrokselle, ja tässä edetään ihan normaalin prosessin mukaisesti.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2024 vp

Tässä vaiheessa voi kuitenkin sen verran sanoa, että ajattelen niin, että tällä kaudella me tulemme siirtämään pysyvään suojeluun enemmän valtion metsää kuin esimerkiksi viime kaudella tehtiin. Pidän tärkeänä, että arvokkaimmat valtion metsät saadaan pysyvään suojeluun, mitä ei ole aikaisemmin kyetty tekemään, ja nyt hallitus tätä hallitusohjelman kirjauksen pohjalta edistää. Tämä vanhojen metsien suojelu on laaja kokonaisuus, ja se on herättänyt ymmärrettävästi paljon keskustelua ja paljon avoimia kysymyksiä erityisesti näihin kriteereihin liittyen, jotka siis hallitusohjelmassa on myöskin mainittu. Niihin kriteereihin liittyy paljon odotuksia, paljon mielenkiintoa, ja niillä onkin iso merkitys. Näiden kriteereiden pohjalta ne metsät, jotka täyttävät nämä kriteerit, suojellaan tiukasti luonnon-suojelualueina. Ja on tärkeää, että nämä kriteerit myös laaditaan niin, että ne pohjautuvat tutkittuun tietoon. Mutta tämä kokonaisuus kaikkineen on vielä kesken. Yksityiskohtia ei ole mahdollista käydä täällä salissa läpi niin kauan, kun kokonaisuus on vielä kesken. Ja aikanaan, kun se valmistuu, siitä käydään asiallisesti prosessin mukainen keskustelu. Mitään hehtaarimääriä on hyvin vaikea arvioida, ennen kuin me tiedämme nämä kriteerit täsmällisesti ja ennen kuin inventaariot on toteutettu. Mutta suojelua joka tapauksessa hallitus on lisäämässä, ja se on keskeinen viesti.

Arvoisa puhemies! Lyhyesti vielä näistä Palokin koskista, jotka edustaja Mikkonen nosti esille. Hallitusohjelmassa on kirjaus siitä, että Palokin kosket ennallistetaan uhanalaisten kalakantojen elvyttämiseksi. Tämä on historiallinen, todella merkittävä virtavesiteko ja luontoteko. Minulla on ollut mahdollisuus myös vierailla tuolla alueella itse asiassa edustaja Mikkosen kanssa yhdessä. Tällä on iso potentiaali paitsi luontoarvojen myös matkailun näkökulmasta. Ja tätäkin hallitusohjelman kirjausta hallitus edistää.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mikkonen, Anna-Kristiina.

19.37 Anna-Kristiina Mikkonen sd: Arvoisa puhemies! Vasta hiljattain on kansainvälisessä oikeusjärjestelmässä tunnustettu ihmisoikeutena oikeus puhtaaseen, terveelliseen ja kestäväan ympäristöön. Puhtaan ympäristön yhteys ihmisoikeuksiin ja ympäristöteeman edistäminen niin Suomessa, Euroopassa kuin globaalisti ovat merkityksellisiä. Ilmastonmuutoksen vuoksi yhä useammin tapahtuu luonnonkatastrofeja ja ympäristötuhoja. Luonnon monimuotoisuudesta on huolehdittava, etteivät tulevat sukupolvet tutustu metsiin vain saduissa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu.

19.38 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Eilen jäi kesken myös puheenvuoro Itämeren koskien. Itämeren monimuotoisuus on rehevöitymisen takia uhattuna, ja merenpohjassa on jo nyt laajoja alueita, joilla ei enää ole lainkaan elämää. Ekosysteemin yksipuolistuminen tekee Itämerestä entistä haavoittuvamman ilmastonmuutoksen myötä muuttuville olosuhteille. Itämeren meriluontotyypeistä noin neljännes on arvioitu uhanalaiseksi. Etenkin rannikolla tilanne on huono: rannikoiden luontotyypeistä uhanalaisia on jo puolet. Itämereen päätyvästä tyypestä lähes viidesosa tulee yhdyskuntien jätevesistä. Silti tehostettua typenpoistoa ei toistaiseksi vaadita edes kaikilta rannikolla sijaitsevilta jätevedenpuhdistamoilta.

Toinen ongelma on vesien valumat ja tummuminen. Monin paikoin ojitetuilta soilta valuva humus on tehnyt koti- ja mökkirannoista todella tummia. Sinilevättömistä uintikesis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2024 vp

tä haaveilee moni suomalainen. Olisinkin kaivannut hallitukselta vastausta, miten ajattelette suomalaisten lähivesien käyvän tulevina vuosina, kun vesiensuojelusta näin radikaalisti leikataan.

Hallitukselle haluaisin jättää myös sen viestin, että näistä monista yksittäisistä, tarpeellisista luontotoimista — tai niiden puutteesta, jos niin valitsette — jää se teidän kädenjälkenne. Perustelette leikkauksia taloudessa lasten tulevaisuudella. Ette halua jättää velkaa, mutta vielä pahempaa, korjaamatonta velkaa on se, jos jättää ilmasto- ja luontotoimet tekemättä ajallaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Pitko.

19.40 Jenni Pitko vihr: Arvoisa puhemies! Haluaisin joihinkin täällä aiemmissa puheenvuoroissa esitettyihin väitteisiin ja mielipiteisiin vastata:

Ensinnäkin onko Suomen tai suomalaisten päästöillä merkitystä ilmastonmuutoksen kokonaisuudessa? Tässähän täytyy katsoa historiaa, eli kuka on ilmastonmuutoksen aiheuttanut, kuka on siitä vastuussa, ja sitä kautta miettiä myös, kuka tekee päätöksiä missäkin vaiheessa. Jos katsotaan Suomen osuutta maailman mittakaavassa kaikista kumulatiivisista päästöistä, niin me olemme henkilöä kohti maailman kärkeä — kun siis otetaan huomioon väkimäärä. Eli vaikka yksittäisinä suomalaisina henkilökohtaisesti emme tietenkään kaikista päästöistä olekaan vastuussa, mitä meitä ennenkin on jo tehty, niin joka tapauksessa me olemme aika suuressa vastuussa siitä, miten ilmasto on lämmennyt.

Tämä mekanismi, miten ilmakehään päässeet kasvihuonekaasupäästöt lämmittävät ilmastoa, on tietenkin tiedetty jo kymmeniä vuosia, mutta vasta nyt olemme alkaneet todella toimia. Suomessa päästöt ovat onneksi lähteneet laskuun, mutta ajattelen, että siitä syystä, että me olemme kokoamme suuremmassa vastuussa sen aiheutetun kuorman kautta, meidän täytyy olla maailman kärkeä myös ilmastonmuutoksen torjunnassa, päästöjen hillinnässä ja hiilinielujen kasvattamisessa. Nyt uhkaa käydä niin, että me olemme tipahtamassa kärjestä, me emme ole enää edelläkävijöitä emmekä välttämättä myöskään sitten saa niitä edelläkävijöille koituvia hyötyjä, mitä vihreästä siirtymästä voisi meille koitua.

No, muutama asia, jotka haluaisin nostaa esille:

Täällä hallituspuolue perussuomalaisten kansanedustajat mielellään luettelevat niitä ilmastotoimia, joita he ovat peruneet ja joita he eivät tee, mutta olisi myös mukava kuulla, mitkä ovat niitä ilmastotoimia, mitä te aiotte tehdä. Täällä esimerkiksi haaveiltiin synteettisten polttoaineiden perään vaihtoehtona sähköisille polttoaineille, ja muistuttaisin, että te olette juuri hidastaneet jakeluväilyä, joka olisi tuonut markkinoille synteettisiä, kehittyneitä polttoaineita ja biopolttoaineita.

Suomalaisten kaltaiset yritykset hyötyvät kireästä ilmastopolitiikasta. Tämä on elinkeinoelämän viesti. Jos me haluamme kestävää talouskasvua, meidän kannattaisi ajaa myös EU:n tasolla kireää ilmastopolitiikkaa.

Lopuksi haluaisin vielä sanoa, että kun täällä kovasti toistetaan, että ollaan jo kerrottu, mitä aiotaan tehdä, mutta jos tiedemaailma sanoo, että nämä päätetyt toimet eivät riitä, niin eikö silloin hallituksen tulisi myöntää, että meidän täytyy tehdä vielä enemmän. [Puhemies koputtaa] Sen haluaisin kuulla ja voida luottaa siihen, että näin myös tulee tapahtumaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Garedeu.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2024 vp

19.44 Kaisa Garedeu ps: Arvoisa puhemies! Pidän tässä vastauspuheenvuoron edustaja Ohisalolle ja muillekin, kun täällä kummallisesti nyt väitetään, että täällä oltaisiin kielletty ilmastonmuutos ja muuttuminen. Itse olin koko eilisen päivän tässä salissa ja seurasin näitä keskusteluja aktiivisesti, ja ehkä olin kriittisin tähän koko ilmastokeskusteluun, ja jos näissä nyt minun puheisiini viitataan, niin haluan pitää tähän vastauspuheenvuoron.

Eli tämä ei pidä paikkaansa, että täällä oltaisiin kielletty tai minä olisin kieltänyt ilmastomuutoksen. Nimenomaan olen sanonut täällä, että ilmasto muuttuu ja tulee aina muuttumaan. Se on itsestäänselvyys. Luetteloin täällä eri asioita, mitkä muuttavat ilmastoa, ja olen tuonut esille sen faktan, että ilmakehässä on 0,04 prosenttia hiilidioksidia, ja tuosta hiilidioksidimäärästä 96 prosenttia syntyy ihan ilman mitään ihmisen toimia — luonnosta, meristä — ja neljä prosenttia on sitä, mitä ihmiset aiheuttavat, ja näistä neljästä prosentista Suomen päästöt ovat vain 0,1 prosenttia. Joka tapauksessa Suomen päästöt ovat niin pienet, että sillä ei ole mitään merkitystä tähän globaaliin ilmastoon. Vaikka me lopetettaisiin eläminen täällä Suomessa, niin ilmaston lämpenemiseen ja muutoksiin eivät vaikuttaisi millään tavalla nämä meidän ilmastoteot. Tätä olen tuonut selkeästi esille, mutta koskaan en ole sanonut, että ilmasto ei muuttuisi tai ei tulisi muuttumaan. — Kiitos. [Välihuutoja vihreiden ryhmästä]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kivelä.

19.46 Mai Kivelä vas: Arvoisa puhemies! No, siinäpä olikin sitten esimerkki juuri siitä ilmastodenialismista, jota täällä on kritisoitu. Mutta minun lähtökohtani on se, että minä en suostu käymään tätä keskustelua. Minä olin ympäristöjärjestössä töissä ja päätin jo silloin, kun oltiin tätä keskustelua käyty vuosikausia, että tämän aika on nyt jo ohi, että meillä ei yksinkertaisesti ole aikaa tällaiseen keskusteluun, vaan on keskityttävä ihan muuhun. On vastuutonta siirtää keskustelu tälle tasolle.

Sitten sen lisäksi tämä toinen suuri hallituspuolueiden narratiivi täällä on nyt ollut kauden sanat ja puheet luonnon puolesta, mutta kun niitä sanoja ei tue se toiminta eikä tue se, että oltaisiin niiden sanojen takana, niin tässä on valtava ristiriita. Me ei olla kuultu... Täällä esimerkiksi edustaja Sirén kyllä joitain asioita nosti esille, mutta eihän se riitä. Eihän se ole ne lisätoimet, joita ovat peräänkuuluttaneet myös meidän tiedeyhteisöjen edustajat. Me ei olla millään tasolla kuultu sitä, miten hallitus aikoo noudattaa edes ilmastolakia, joka on siis lakiin kirjattu, niin että on hyvin todennäköistä, että nähdään sitten varmaan politiikkoja tuolla oikeudessa, jos näitä tavoitteita ei tulla noudattamaan. Me ei olla kuultu uskottavia toimia siihen, miten ratkaistaan tämä nielukysymys, joka on aivan keskeinen. Ilman sitä ei voi tehdä uskottavaa ilmastopolitiikkaa. Me ei olla kuultu toimia lajikadon pysäyttämiseksi, joka on myös sitoumus — saati, että oltaisiin jollain polulla kohti luontopositiivisuutta, mikä on se, mitä hallitus sanoo tavoittelevansa.

Se, mitä minä en haluaisi nähdä, on se, että me täällä hyväksyttäisiin, että vain todetaan, että no eihän näihin tavoitteisiin olla pääsemässä, koska sehän on juuri se, mitä esimerkiksi perussuomalaiset toivovat. Hehän toivovat, että me täällä sitten todettaisiin, että ei tule onnistumaan.

Eli ei käy. Niin kauan kuin nämä tavoitteet ovat olemassa, nämä sitoumukset ovat olemassa, silloin te olette velvollisia tekemään niiden mukaista politiikkaa. Niin se vähän on. Me ollaan myös kuultu näitä ratkaisuja. Me tiedetään, että niitä on. Niitä tuo tiedeyhteisö meille jatkuvasti. Ja kyse ei ole siitä, että ei tiedettäisi, mitä tässä voisi nyt seuraavaksi teh-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2024 vp

dä. Ongelma on ennen kaikkea poliittisen tahdon puute, valitettavasti. Sen takia on tosi kyseenalaista puhua täällä kauniisti luonnosta ja sitten samaan aikaan käytännössä siis heittää näitä ratkaisuehdotuksia roskakoriin, olla tuomatta niitä tänne.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, Oras.

19.49 Oras Tynkkynen vihr: Arvoisa puhemies! Edustaja Garedew, te edellä väititte, että ette kiellä ilmastonmuutosta, ja kun te näin teitte, te osoititte, että ette edes ymmärrä, mitä sana ”ilmastonmuutos” tarkoittaa. Ilmastonmuutos tarkoittaa ihmisen aiheuttamaa muutosta ilmastossa, ja te eilisessä keskustelussa väititte, että ihmisen vaikutukset ilmaston vaihteluihin ovat joko hyvin pienet tai olemattomat. Ensinnäkään tämä ei pidä alkuunkaan paikkaansa, mutta jos te näin uskotte, niin te nimenomaan kiellätte ilmastonmuutoksen. Tämä on aivan klassista ilmastodenialismia ja sen ytimessä, suorastaan sanakirjamääritelmä siitä.

Te toistitte tänään myöskin sen täysin virheellisen väitteen, että ilmakehän hiilidioksidista neljä prosenttia olisi peräisin ihmislähteistä. Jos te olisitte vaivautunut kuuntelemaan eilistä keskustelua, niin olisitte kuullut, kun eilen kerroin, että tämä ei pidä paikkaansa, vaan ilmakehään kertyneestä hiilidioksidista 34 prosenttia on peräisin ihmislähteistä. En kuitenkaan halua haaskata kollegoiden aikaa toisin kuin edustaja Garedew toistamalla niitä puheenvuoroja, joita täällä on edellä käyty. Jos te ette malta kuunnella käytyä keskustelua, niin lukekaa se edes eduskunnan pöytäkirjoista, jotta teidän ei tarvitse tulla tänne toistamaan täysin virheellisiä väitteitä.

Edustaja Huhtasaari esitti, että Suomi on ilmastopolitiikassa edelläkävijä, ja se pitää osin aivan paikkansa. Ennen kuin päädyin takaisin tänne eduskuntaan pienen tauon jälkeen, olin mukana tekemässä muun muassa selvitystä, jossa vertailtiin eri Pohjoismaiden ilmastopolitiikkaa, ja hyvä verrokki Suomelle voi olla vaikka Ruotsi. Ruotsissa on tavoite olla hiilineutraali vuoteen 2045 mennessä, ja tätä on aika yleisesti tulkittu väärin niin, että Ruotsin tavoite olisi löysempi, mutta koska Ruotsin tavoite määritellään eri tavalla, niin itse asiassa se on tiukempi kuin meillä Suomessa. Jos Ruotsi määrittäisi oman hiilineutraaliustavoitteensa samalla tavalla kuin Suomi, niin Ruotsi olisi hyvin lähellä hiilineutraaliutta jo tänään, vuonna 2024 — ei 2035, ei 2045, vaan jo nyt. Ruotsin hiilineutraaliustavoite on siis tosiasiallisesti tiukempi kuin Suomen.

Ruotsissa, toisin kuin Suomessa, maankäyttösektorin hiilinielut eivät ole merkittävästi vähentyneet viime vuosikymmenien aikana. Ruotsin näytöt hiilinielujen suhteen ovat siis Suomea paremmat. Ja kun tämä hallitus kovin mielellään puhuu teknisistä hiilinieluista, niin Ruotsissa puheiden sijaan on siirrytty jo tekoihin. Asuin Tukholmassa aivan Värtanin voimalaitoksen naapurissa, ja se on maailman ensimmäisiä ison mittakaavan BECCS-laitoksia, siis laitoksia, jotka polttavat biomassaa energiantuotannossa, ja se biogeeninen eli bioperäinen hiilidioksidi siitä voimalasta otetaan talteen ja sijoitetaan pois ilmakehää kuumentamasta.

On siis niin, että Suomi on ilmastopolitiikan edelläkävijä joillakin osa-alueella, mutta joissakin toisissa taas jäämme vaikkapa Ruotsin kaltaisista verrokkimaista aika selvästi jälkeen.

Edustaja Huhtasaari myös toisti usein esitetyn väitteen, jonka mukaan Suomi olisi jo kokonaisuutena hiilinielu, ja viittasi tässä Nasan tietoihin. No, tätä Nasan lähdettä on aika seikkaperäisesti purettu monissa julkisissa lähteissä, joten en tässä mene nyt siihen sen sy-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2024 vp

vemmin. Totean vain, että Nasa on siis mitannut sitä, kuinka paljon meidän metsät ja yli-päättään Suomi sitoo hiilidioksidia, mutta siinä ei ole otettu huomioon sitä, kun meidän metsiä hakataan ja sitten niistä hakatuista tuotteista se hiilidioksidi vapautuu uudelleen ilmakehään. Totta kai, jos kokonaisvaikutusta halutaan ymmärtää, pitää ottaa nämä molemmat puolet huomioon.

Myös kun puhutaan Suomen hiilineutraaliudesta, niin siihen lasketaan paitsi hiilidioksidi myös muut kasvihuonekaasut, siis metaani, dityppioksidi, F-kaasut ja muut, ja näitä tässä Nasan laskelmassa ei myöskään oteta huomioon. Sen takia sitä ei voida käyttää arvioimaan sitä, missä määrin Suomi olisi nyt jo kokonaisuutena hiilineutraali.

Usein keskustelussa pohditaan, onko pienen Suomen toimilla merkitystä, ja tässä ihan perusilmakehäfysiikan ymmärrys auttaa löytämään vastauksen äärelle. Jokainen ilmakehään päätyvä hiilidioksiditonni kuumentaa ilmastoa tismalleen samalla tavalla riippumatta siitä, mistä maasta se on lähtöisin ja mistä lähteestä se on peräisin. Pekingissä ilmakehään päätyvä hiilidioksiditonni kuumentaa ilmastoa yhtä paljon kuin Helsingissä ilmakehään päätyvä hiilidioksiditonni tai Detroitissa tai Rio de Janeirossa. Kääntäen tästä seuraa se, että jokainen päästötonni, joka onnistutaan vähentämään missä päin maailmaa tahansa, vähentää ilmaston kuumentamista ja sen haittoja yhtä paljon. Sen takia jokaisella vähennetyllä päästötonnilla on väliä, ja sen takia jokaisella ilmastoteolla on väliä riippumatta siitä, missä päin maailmaa se tehdään.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Elo.

19.54 **Tiina Elo vihr:** Arvoisa puhemies! Haluan vielä nostaa sitä juurisyytä, jonka takia olemme tilanteessa, että ilmasto kuumenee ja luonto köyhtyy: käytämme luonnonvaroja yli maapallon kestävyvyn. Hallitus on huolissaan taloudellisesta velasta mutta ei näytä kantavan lainkaan huolta siitä ekologisesta ja sosiaalisesta velasta, jonka hallituksen politiikka kerryttää. Myös näiden velkataakkojen pitäisi olla politiikanteon ytimessä.

Nostan esiin Kestävyyspaneelin tuoreen politiikkasuosituksen, jossa haetaan ratkaisuja kestävyysmurroksen toimeenpanoon. Kestävyyspaneeli tähdentää, että jos keskitymme ratkomaan yksisilmäisesti talouskriisiä, syvennämme samaan aikaan muita olennaisia kestävyyskriisejä: ilmaston kuumentamista, luontokatoa ja yhteiskunnallista eriarvoistumista. Meidän pitäisi tässäkin salissa puhua paljon enemmän siitä, miten... — Nyt automaattinen tekstinsyöttö saa tänne kummallisia sanoja. — ...miten sovitamme nykyisen talousjärjestelmän maapallon ekologisiin rajoihin niin, että samalla pystymme säilyttämään pohjoismaisen hyvinvointivaltion. Uskon, että se on meidän kaikkien tavoite tässä salissa.

Tarvitsemme uusia hyvinvoinnin mittareita ja irtautumista materian kuluttamisesta. Kestävyyspaneeli ehdottaa oikeudellisesti sitovien ja konkreettisten rajojen asettamista ylikulutukselle ja eriarvoistumiselle. Ilmastolaki on konkreettinen esimerkki siitä, että kun päästövähennystavoitteen kirjaa lakiin, niin se ohjaa yhteiskunnan eri sektoreiden toimintaa. Olen itsekin esittänyt ja vihreät ovat paljon puhuneet siitä, että luonnonvarojen kuluttamiselle olisi tärkeää myös asettaa konkreettisia tavoitteita, jolloin se ohjaisi yhteiskunnan eri sektoreiden toimintaa siten, että luonnonvarojen kulutusta vähennetään. Viime kaudella hyväksytyssä kiertotalousohjelmassa sellaisia jo saatiinkin, mutta sitä kunnianhimon tasoa olisi tärkeää nostaa. Ajattelen Kestävyyspaneelin lailla, että meidän on mahdollista tehdä Suomesta kestävyysmurroksen onnistuja, mutta se edellyttää, että me tunnistamme

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2024 vp

ja tunnustamme ne luonnon asettamat reunaehdot, ja se ei onnistu, jos keskitymme katsomaan peräpeiliin ja uskottelemme, että kaikki voi jatkua niin kuin ennenkin.

Arvoisa puhemies! Vielä haluan nostaa tähän keskusteluun sen, että myös elinkeinoelämä on erittäin sitoutunut Suomen ja Euroopan hiilineutraaliustavoitteisiin, koska se näkee, että vihreä siirtymä on eurooppalaisen elinkeinoelämän etu, ja ajattelen, että tätä viestiä hallituksen ainakin soisi kuulevan herkäällä korvalla. Teknolוגiateollisuus ry:n puheenjohtaja Jaakko Eskola kirjoitti muutama päivä sitten Helsingin Sanomissa: ”Päättävän EU-vaalikauden kunnianhimoinen ilmastopolitiikka on kannustanut teollisuuden edelläkävijöitä tekemään pitkän aikavälin investointeja hiilineutraalisuustavoitteiden saavuttamiseksi. Yritykset ovat innovoineet uusia energiankulutusta ja päästöjä vähentäviä ratkaisuja, rakentaneet pilottilaitoksia ja tehtaita sekä etsineet uutta rahoitusta skaalatakseen toimintaansa ja päästökseen aiempaa laajemmille, kestäville markkinoille. Vihreän siirtymän putoaminen EU:n prioriteettien kärjestä olisi paha takaisku.” Tämä viesti on mielestäni tärkeää myös hallituksen kuulla.

Eli EU on pitkään ollut ympäristötavoitteiden veturi, joka on kirittänyt muuta maailmaa, ja todella toivon, ettei hallitus nyt tätä lähde omalta osaltaan kyseenalaistamaan ja romuttamaan. Toki sitä on nyt jo tapahtunut, mutta se suunta olisi nyt syytä kääntää ja nähdä myös ne mahdollisuudet Suomelle olla tässä murroksessa edelläkävijänä sitä tekemässä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Ohisalo.

19.59 Maria Ohisalo vihr: Arvoisa puhemies! Viime hallituskaudella meidän vahtivuorollamme panostimme keskimäärin yli sata miljoonaa euroa vuosittain lisää rahaa luonnonsuojeluun, siis jokaisena neljänä vuotena, ja tämä oli historiallisen suuri panostus suomalaiseseen luonnonsuojeluun.

Uudessa luonnonsuojelulaissa vahvistimme tiukasti suojeltujen luontotyyppien suojaa, toimimme vapaaehtoisen ekologisen kompensaaion osaksi lainsäädäntöä ja kasvatimme Suomen Luontopaneelin roolia. Uudessa laissa kiellettiin myös esimerkiksi uhanalaisimpien lajien metsästysmuistojen tuonti EU:n ulkopuolelta. Malminetsintä kiellettiin kansallispuistoissa, luonnonpuistoissa ja Punkaharjun luonnonsuojelualueella.

Uusi kansallispuisto avattiin Sallaan. Tiilikajärven kansallispuiston pinta-ala yli kaksinkertaistettiin. Uusia isoja luonnonsuojelualueita perustettiin muun muassa Inariin ja Paltamoon.

Varmistettiin miljoonatuet kunnille ja järjestöille luonnon monimuotoisuutta vahvistaviin toimiin.

Metso-suojelua tehtiin, ja soita suojeltiin.

Ympäristöministeri Krista Mikkosen käynnistämällä Helmi-ohjelmalla suojeltiin, ennallistettiin, kunnostettiin ja hoidettiin arvokkaita elinympäristöjä.

Korotimme luonto- ja ympäristöjärjestöjen rahoitusta.

Metsä on koti tuhansille lajeille, ja lisäsimme myös metsiensuojelun rahoitusta. Laajensimme ensimmäistä kertaa vapaaehtoisen metsiensuojelun myös Pohjois-Suomeen.

Satsasimme kansallispuistojen ja luonnonsuojelualueiden reitteihin ja rakenteisiin.

Uudistimme eläinten hyvinvointilain.

Elvytimme vaelluskalakantoja ja turvasimme niille tärkeitä vapaana virtaavia vesistöjä.

Nimitimme Luontopaneelin edistämään tieteen ja politiikan vuoropuhelua. Luonnonsuojelulaissa myös vahvistimme Luontopaneelin roolia ja myös heidän resurssejaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2024 vp

Vahvistimme vesiensuojelua koko maassa vesiensuojelun tehostamisohjelmalla. Suojelimme erityisesti Itämerta vähentämällä merta rehevöittävää ravinnekuormitusta. Käynnistimme Saaristomeri-ohjelman, jonka tavoitteena on kohentaa Saaristomeren heikkoa tilaa.

Suojelimme kaiken muun lisäksi 30 000 hehtaaria valtion omistamia pääosin metsäisiä maita ja soita eri puolilta Suomea.

Asetimme valtion omistamia maa- ja vesialueita hallinnoivalle Metsähallitukselle tavoitteen hiilinielujen ja peitteellisen metsänkasvatuksen osuuden kasvattamisesta.

Valmistelimme lainsäädäntöä maankäytön muutosmaksulle, joka vähentäisi metsäkattoa — ja sen voisi myös tämä hallitus nyt ottaa käyttöön.

Sitouduimme yhdessä maailman maiden kanssa Montrealissa pysäyttämään luontokadon vuoteen 30 mennessä.

Teimme päätöksen turkistarhauksen investointituesta luopumisesta.

Lisäsimme merkittävästi hiilensidontaa edistävien luonnonhoitotoimien rahoitusta.

Valmistelimme maankäytön muutosmaksua ja metsälain ilmastoarviointia.

Aloitimme yli 60 lintukosteikon kunnostamisen.

Laadimme pölyttäjästrategian.

Ajoimme verkkokalastuskieltoa saimaannorpan levinneisyysalueelle.

Asetimme maataloudelle 29 prosentin päästövähennystavoitteen vuoteen 35 mennessä.

Ja edistimme EU:n asetusta luonnon tilan parantamiseksi — siis tätä ennallistamisasetusta, jonka tämä hallitus on nyt päättänyt kaataa ja jota siis Unkari lähti vastustamaan ja sen jälkeen Suomen hallitus lähti Unkarin tielle ja perässä vastustamaan myös. Tällä hetkellä emme tiedä, mikä on ennallistamisasetuksen tulevaisuus. Voi olla, että sitä ei saada lainkaan, mutta hallitus ei ole myöskään esittänyt mitään vaihtoehtoisia toimia.

Tässä oli nyt vain joitain esimerkkejä siitä, mitä teimme viime hallituskaudella luonnon-suojelun puolella. Erikseen ovat sitten kaikki ne toimet, joita teimme ilmastokriisin torjumiseksi. Tässä on nyt teille, hallituspuolueiden edustajat, listaa siitä, mitä työtä kannattaisi jatkaa, ei ottaa takapakkia. Mutta se ongelma tulee siinä, että te olette ottaneet tältä työltä rahat ja te ette ole antaneet sellaisia lainsäädäntöesityksiä, joilla luontokatoa aidosti voitaisiin pysäyttää, eikä niitä näytä paljon olevan tulossakaan tällä kaudella tänne eduskuntaan. Toivon, että tämä puheenvuoro kuunneltiin edes näiden kahden edustajan toimesta, jotka hallituspuolueita täällä nyt edustavat tässä kohtaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Pitko.

20.03 Jenni Pitko vihr: Arvoisa puhemies! Itseäni häiritsee tässä keskustelussa välillä se, että kun me sanomme, että tulee pysäyttää luontokato, niin vastaukseksi saamme siihen, että ”no me teemme vähän”, ”me teemme enemmän” tai ”vähän vähemmän, mutta emme täysin ole tekemättä”, että ajatellaan, että vähäkin riittää. Ja toki vähän on parempi kuin vähemmän, mutta jos meillä on aidosti tavoitteena pysäyttää luontokato vuoteen 2030 ja sen jälkeen kääntää Suomi luontopositiiviseksi, silloin vähän ei riitä. Vähän saattaa jopa kiihdyttää luontokatoa, koska toisaalla meillä on ilmastonmuutos, joka vie koko ajan meitä, tekee tästä tilanteesta vielä haasteellisemman ja heikentää luonnon tilaa. Me tarvitsemme aidosti konkreettisia toimia, me tarvitsemme mitattavia tavoitteita, me tarvitsemme suojeltavia hehtaareja, me tarvitsemme konkretiaa siihen, jotta me voimme arvioida, tulemmeko me pääsemään siihen tavoitteeseen. Siksi itseäni ei helpottanut, että aikaisemmassa kokouksen edustajan puheenvuorossa sanottiin, että vanhoja metsiä tullaan suojelemaan tai

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2024 vp

että niitä suojellaan enemmän kuin mitä on nyt suojeltu. Se ei välttämättä ja todennäköisesti tule riittämään siihen tavoitteeseen pääsemiseen.

Haluaisin nostaa vielä tämän vesiensuojelun, josta nyt tänään ei olla keskusteltu, ja eilenkin mielestäni keskustelu jäi kesken. Täällä edustaja Aalto-Setälä silloin sanoi, että kun on vähän rahaa, se kannattaa keskittää johonkin ja tehdä asiat siellä hyvin. Olen samaa mieltä, että asiat kannattaa tehdä tehokkaasti ja hyvin silloin, kun johonkin toimeen aletaan, mutta ajatus siitä, että me voisimme torjua luontokatoa tekemällä vain yhtä asiaa josakin, on kyllä mahdoton ajatus. Nythän hallitus leikkaa vesistönsuojelun rahoitusta jopa kaksi kolmasosaa siitä aikaisemmalla kaudella olleesta rahoituksesta. Sen lisäksi hallitus on ottanut oikein tämmöiseksi kärkitehtäväkseen edistää vesivoimaa Suomessa. Se on saanut vesivoiman energiatukien piiriin, ja juuri tänään keskustelimme muun muassa luonnonsuojelulain muutoksesta, missä helpotetaan vesivoiman rakentamista luonnonsuojelun rauhoitusmääräysten osalta. Eli toisaalla myös tuhotaan luontoa, ja kun se tarkoittaisi yhä suurempaa tarvetta suojella sitä toisaalta, niin sitten sanotaan, että ei sillekään ole rahaa.

Toivoisin, että meillä olisi yhteinen tilannekuva siitä, että nykyiset toimet eivät riitä, vaan me tarvitsemme enemmän. Ja olen valmis itse ainakin yhteistyöllä etsimään niitä kustannustehokkaita keinoja, mihin me saamme myös vaikka sitä yksityistä rahaakin mukaan silloin, kun valtiontaloudessa on tiukat ajat. Mutta vain sanomalla, että kyllähän me tehdään jo jotakin, nämä tavoitteet eivät edisty.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Garedeu.

20.07 Kaisa Garedeu ps: Arvoisa puhemies! Haluaisin nostaa esille tämän keskustelukulttuurin, kun täällä ollaan nyt eilisestä lähtien puhuttu tästä ilmastoasiasta ja ilmastokeskustelusta. Täällä tuotiin hyvin selkeästi esille, että ei haluta lähteä siihen keskusteluun, että suomalaisten päästöt ovat aivan olemattomat eikä sillä ole globaalia vaikutusta. Ilmastokeskustelu on mielestäni Suomessa hyvin yksipuolista. Kriittiset ja realistiset mielipiteet yleensä vaiennetaan tavalla tai toisella. Ilmastokeskustelussa ei huomioida, että ilmastomalleihin ja -menetelmiin liittyy aina myös epävarmuuksia eivätkä ne pysty kertomaan absoluuttista totuutta.

Tieteellisen tiedon kehittyminen voi muuttaa myös tätä yleistä tulkintaa ilmastomuutoksesta. Kansainvälisen hallitustenvälisen ilmastomuutospaneelin, IPCC:n, ilmastoreporttien tieteellisessä osiossa tutkimusten epävarmuuksia ei peitellä. Niiden pohjalta tehdyissä päättäjille suunnatuissa poliittisissa yhteenvedoissa niitä ei kuitenkaan esitellä. Myös mediassa saamme jatkuvasti nähdä ja kuulla nimenomaan siitä, miten ihmisen aiheuttama ilmastomuutos on aiheuttanut milloin mitäkin katastrofia. Tämä välillä tuntuu suorastaan aivopesulta, ja uutisointi on saanut monet kokemaan syyllisyyttä, ja erityisesti nuorten keskuudessa on ilmastoahdistusta. Tämän pitäisi oikeasti loppua. Vielä järkyttävämpää on se, että on tuotu esille jopa ajatus, että lapsettomuus olisi ilmastoteko, ja tämä on kyllä hyvin surullista.

Lisäksi on unohdettu täysin tämän vihervasemmistolaisen ilmastopolitiikan kielteiset ja haitalliset vaikutukset. Vihervasemmisto yrittää hinnalla millä hyvänsä olla hiilineutraali, eikä lasketa näitä todellisia kustannuksia eikä tehdä edes riskiarviointeja. Kustannuksista ei piitata pätkääkään. Mitä tämä hiilineutraalisuus oikein maksaa? Mikä on tämän lystin hinta? Jos tämä hiilineutraalisuus ei maksa mitään, niin minustakin kansalaiset voivat totta kai, vapaasti elää niin kuin haluavat. Eli kustannusneutraali hiilineutraali toiminta on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2024 vp

ihan jees, mutta mitkä ovat tämän ilmastokiihkon seuraukset? Tämä ideologia vaikeuttaa kansalaisten elämää ja aiheuttaa kärsimystä siihen aivan turhaan. Nämä ylikireät tavoitteet johtavat teknologisesti ja taloudellisesti vääriin ratkaisuihin, jotka vaikuttavat kansalaisten elämään ja talouteen energia-, liikenne- ja maankäyttöasioissa. Tämä merkitsee kohtuuton kustannusten nousua kotitalouksille, yrityksille ja myös Suomen valtiolle.

Arvoisa puhemies! Nyt on tosiaan aika ottaa järki käteen ja laittaa talous ja Suomen kansalaiset etusijalle. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kivelä.

20.10 Mai Kivelä vas: Arvoisa puhemies! Minusta keskeistä on ymmärtää se, kuinka kokonaisvaltaisesta ja valtavasta kriisistä on kyse ja kuinka silloin myös sen toiminnan ja ratkaisujen tulee vastata tätä mittakaavaa. Eli käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että me tarvitaan aivan valtavaa ekologista jälleenrakennusta. Se tarkoittaa sitä, että mikään yksittäinen suunnitelma tai päätös ei tule riittämään, vaan meidän täytyy aidosti saada kaikki sektorit ja kaikki toimialat mukaan ja muuttaa kestäväksi se toiminta. Sen takia meillä pitäisi koko ajan olla mahdollisimman kokonaisvaltainen ja tavallaan holistinen ote näihin kysymyksiin, eikä ympäristökysymystä voi typistää joksikin erilliseksi politiikan osaksi, varsinkin sellaiseksi, jonka voi sitten tiputtaa, jos tulee muita prioriteetteja. Valitettavasti tällä hetkellä mielestäni politiikassa edelleen liikaa ajatellaan, että tämä nyt on vain yksi prioriteetti muiden joukossa, kun aidosti tämä ei vastaa sitä tilannekuvaa. Samaan aikaan se tarkoittaa sitä, että meidän täytyisi katsoa kaikkea meidän lainsäädäntöä, kaikkea meidän valtion varojen käyttöä siitä näkökulmasta, miten me pystytään siirtymään tästä saastuttavasta ja ilmastoa kuumentavasta ja luontoa tuhoavasta toiminnasta kohti sitä ekologisesti kestävää yhteiskuntaa.

No, tähänkin meillä olisi silti paljon ratkaisuja, ja myös sellaisia ratkaisuja, jotka hyödyttäisivät kaikkia. Minä nostan nyt yhden esimerkin, joka on minulle henkilökohtaisesti rakas, joka on siis se, että mielestäni Suomessa pitäisi hyvin määrätietoisesti ja johdonmukaisesti lähteä muuttamaan tätä meidän ruokajärjestelmää kestäväksi, niin että me aidosti siirrettäisiin se painopiste kasvipohjaiseen ruuantuotantoon ja kulutukseen. Tiedän myös, että meillä on lähimaita, joissa on jo havahduttu siihen, että tämän ruokajärjestelmän on pakko muuttua, ja silloin on ehkä kotimaisen tuotannon etu, jos tätä lähdetään tekemään niin, että politiikka tukee sitä muutosta.

Esimerkiksi Tanskassa on jo tällainen selkeä suunnitelma kasvipohjaisen ruokajärjestelmän luomisesta, ja siihen myös on osoitettu merkittävästi investointivaroja. Se, miksi minä sanoin, että tämä on hyvä esimerkki sellaisesta ratkaisusta, joka hyödyttäisi monella tapaa, on juuri se, että me voisimme kasvipohjaisen ravinnon kautta hyvin selkeästi tuottaa sekä niitä ilmastohyötyjä mutta myös valtavasti luontohyötyjä. Me vaikuttaisimme eläinten oikeuksiin ja samalla me myös edistäisimme ihmisten hyvinvointia siinä mielessä, että ihmisillä on oikeus saada terveellistä ruokaa. Myös tuotaisiin työtä ja toimeentuloa ihmisille Suomeen, koska fakta on kuitenkin se, että tämän tuotannonkin pitää muuttua.

Arvoisa puhemies! Halusin vielä erikseen puhua näistä vanhoista metsistä myös sen takia, että tämä on nyt hyvin ajankohtainen ja tärkeä kysymys. Tämä jäljellä olevien vanhojen metsien suojeleminen on täysin välttämätöntä, jos me halutaan pysäyttää lajikato Suomessa. Jos me ei tehdä näin, niin silloin me käytännössä jatketaan tietoisesti suomalaisen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2024 vp

luonnon heikentämistä ja pahennetaan sekä maalla että meidän vesissämme elävien lajien sukupuuttoon kuolemista.

Me tosiaan kuultiin eilen mediatietojen perusteella, että hallitus olisi sössimässä tämän melkein päi ainoan lupauksensa luonnolle, jota hallitus on tehnyt. Itse vetoaisin kokoomukseen teidän ex-puheenjohtajanne tavoin eli Pertti Salolaisen tavoin, että älkää antako tämän mennä näin, älkää mokatko tätä teidän omaa lupaustanne valtion luonnonmetsien suojelusta. Minä ajattelen, että tämä on sellainen, mihin toivottavasti vielä voi saada muutoksen verrattuna niihin tietoihin, joita eilen tuli. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ohisalo.

20.16 Maria Ohisalo vihr: Arvoisa puhemies! Kun hallitus aina puhuu siitä, että ihmisille ei saa aiheutua kuluja siitä, että ilmastokriisiä ja luontokatoa ratkotaan, niin silloin ratkaisu ei kuitenkaan ole se, että ei tehdä mitään, vaan ratkaisu on se, että tuetaan ihmisiä samalla, kun toimitaan — tehdään molempia yhtä aikaa. Mutta ei, hallitushan itse asiassa päinvastoin leikkaa pienituloisimmilta ihmisiltä monin eri tavoin ja leikkaa esimerkiksi energiatehokkuuden rahoitusta, kuten lopettaa kuntien öljylämmityksestä luopumisen tuet. Hallitus lopettaa asuinrakennusten öljy- ja kaasulämmityksestä luopumisen tuet, ja hallitus leikkaa myös energiatuesta. Nämä tuet olivat erittäin käytettyjä ja suosittuja viime kaudella. Näillä nimenomaan tuettiin myös kotitalouksia tässä siirtymässä. Ja kun hallitus sitten lisää näin riippuvuutta fossiilienergiasta, niin se tulee aidosti maksamaan näille ihmisille myöhemmin paljon, paljon enemmän.

Mehän ollaan nähnyt jo, että kun Suomi on uskaltanut jo aikaa sitten alkaa panostamaan uusiutuvaan energiaan, on meillä sähkö eurooppalaisittain keskimäärin edullisimmasta päästä, kun katsotaan keskiarvoja. Ja kyllä, vaihteluita on, mutta sitä pitää meidän tasata. Siirtymähän kannattaa tehdä nyt eikä vasta silloin, kun ilmasto- ja ympäristökriisit ovat kasvaneet aivan hallitsemattomiksi ja ihmisten kärsimys samalla. Mietitään vaikkapa ikäihmisiä, joille aidosti kuumat helteet aiheuttavat jo tällä hetkellä kuolemia eri puolilla maailmaa.

Ja mitä tulee vielä tähän nuorten ilmastoahdistukseen: Tämä keskustelu on käyty useasti, ja toivon, että voisimme tässä kuunnella hieman paremmin toinen toisiamme. Itse ajattelen ja kun nuorten kanssa juttelen usein, niin he sanovat, että ei tätä ahdistusta aiheuta se, että tutkijat ja osa poliitikoista kertovat, että tämä on se fakta, tämä on se todellisuus, jossa me elämme, vaan sitä ahdistusta aiheuttaa se, että poliitikot, te, joilla tällä hetkellä on hallitusvalta, te ette omalla vahtivuorollanne toimi. Se aiheuttaa nuorille tunteen siitä, että mitä minä voin tehdä, jos menee kokonaisia hallituskausia, kun päästöjä ei vähennetä, luonnontilaa ei paranneta ja ilmastokriisi ja luontokato vain etenevät. Fakta on kuitenkin se, että me elämme tämän keskellä. Se on fakta.

Edustaja Tynkkynen täällä eilen hyvin kertoi, kuinka monia kymmeniätuhansia tutkimuksia käydään läpi näiden selvitysten, IPCC:n raporttien ja muiden taustalla. Ei ole mistään hatusta vedetyistä tiedoista kyse. Meidän tehtävämme poliitikkoina on tehdä tästä siirtymästä helpompi jokaiselle ihmiselle, tukea ihan jokaista ihmistä riippumatta omasta tulotasosta tai elämäntilanteesta, riippumatta siitä, missä päin maailmaa tämä ihminen elää ja asuu. Meidän tehtävämme on rakentaa kestävämmälle pohjalle kaikki, miten me ihmisinä elämme tämän pallon päällä, ei lopettaa niitä asioita, joita me tällä hetkelläkin teemme —

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2024 vp

asumme, liikumme syömme — mutta sen kaiken voi ja se pitää tehdä kestävämmällä tavalla.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Tynkkynen, Oras.

20.19 Oras Tynkkynen vihr: Arvoisa puhemies! Nyt kun te olette, edustaja Garedew, täällä salissa, niin minulla on teille hyvin yksinkertainen kysymys. Kun te puheenvuorossanne viittasitte hallitustenvälisen ilmastopaneelin, IPCC:n, raportteihin, niin oletteko lukenut niitä? Oletteko lukenut IPCC:n laajoja arviointiraportteja tai niistä laadittuja synteisiraportteja tai niistä tehtyjä teknisiä yhteenvetoja tai mainitsemianne yhteenvetoja päätöksentekijöille? Oletteko lukenut IPCC:n erityisraportteja eri aiheista? Ja voitteko kertoa, mitä näistä raporteista olette lukenut, kun niihin täällä viittaatte?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Holopainen.

20.20 Hanna Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Kyllähän fakta on se, että kaikkein kalleinta on se, jos ilmastotoimet jätetään tekemättä ja ilmaston kuumeneminen jatkuu kiihtyvällä tahdilla, mitä nyt on nähty. Eli on aika turha vedota ilmastotoimien taloudellisiin vaikutuksiin, kun asia on nimenomaan päinvastoin.

Ja sitten jos katsotaan vaikka Suomen mahdollisuuksia löytää kestävää liiketoimintaa myös siitä, että ollaan edelläkävijöitä näissä toiminnoissa, niin Suomihan on tässä nimenomaan se voittaja, koska meillä on osaamista, meillä on semmoista yritystoimintaa, meillä on mahdollisuus kehittää näitä teknologioita. Edellytyksenä sille, että niille on markkinat, on se, että tehdään toimia sekä täällä kansallisesti että sitten kannustetaan myös globaalisti siihen, että mahdollisimman paljon on vaatimuksia ja edellytyksiä sille, että näitä teknologioita otetaan käyttöön.

Se viesti, joka tulee yritysmaailmasta, on yhä vahvemmin se, että tehkää ilmastotoimia, vaatikaa tämmöistä tiukkaa ilmastopolitiikkaa, koska suomalaiset yritykset pystyvät sitten kehittämään entistä enemmän sitä teknologiaa, jolle löytyy markkinoita maailmalla. Ja nyt on riskinä se, että tämä hallitus omalla vahtivuorollaan menettää nämä mahdollisuudet, jos tingitään siitä kunnianhimon tasosta sekä täällä kansallisesti että sitten globaaleissa neuvottelupöydissä. Tämä viesti pitäisi kyllä hallituksen nyt ymmärtää. Tämä viesti tulee vahvasti tuolta yritysmaailmasta. Luulisi, että juuri kokoomusvetoinen hallitus on se, joka kuuntelee tätä liike-elämän viestiä, eikä voi olla niin, että tämä hallituksen kunnianhimon taso on sitten tässä asiassa liian matala.

Ja mitä tulee sitten siihen vastuuseen ja syyllisten löytämiseen, niin kyllä kysymys on nimenomaan siitä, että vastuu on poliittisilla päätöksentekijöillä luoda semmoinen toimintakenttä, jossa ihmisten ja kuluttajien on mahdollisuus tehdä niitä ympäristövastuullisia valintoja. Nythän on ongelmana se, että tämä hallitus tekee kaikenkattavasti hirveän eriarvoistavaa ja syrjäyttävää politiikkaa, myöskin näitten ilmastotoimien osalta se on hyvin syrjäyttävää.

Täällä edustaja Ohisalo hyvin kuvasi sitä, että jos miettii viime hallituksen toimintaa ja tämän hallituksen toimintaa, niin ero on juuri siinä, että tämä hallitus ei edes yritä pitää ihmisiä mukana tässä kestävyysmurroksessa, joka on väistämätön. Se on erittäin suuri karhunpalvelus nimenomaan suomalaisille, sekä kuluttajien taloudelliselle tulevaisuudelle

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2024 vp

että meidän yrityselämän tulevaisuudelle ja kilpailukyvyllle, jos tingitään näistä ilmastotoimista.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Garedew.

20.23 Kaisa Garedew ps: Arvoisa puhemies! Meillä on ollut mielenkiintoinen keskustelu ilmastosta, ja täällä vieläkin on paljon ihmisiä, jotka uskovat tähän, voisiko sanoa, ilmastouskontoon. Välillä tuntuu, että tämä saa ihan tämmöiset mittasuhteet, tämä ilmastoagenda. Mutta vaikka toiset siihen uskovat ja toiset eivät, näitä tavoitteita pitäisi vähintäänkin kohtuullistaa. Suomen tulisi edetä kohti tätä hiilineutraalisuutta asteittain, teknologian kehittymisen ja taloudellisen edun pohjalta sekä Suomen kokonaisuus huomioon ottaen. Uusi teknologia kehittyy jatkuvasti. Vetyteknologia, pienydinvoimalat voivat olla kustannustehokasta arkipäivää jo hyvin pian.

Tässä maailmanajassa, kun lähellä käydään sotaa ja meidän oma kansa on kärsinyt juuri energiakriisin takia, tulisi ottaa käyttöön kaikki keinot, millä saisimme oman maan talouden kuntoon, pidettyä teollisuuden kilpailukykyisenä ja saisimme investointeja tänne Suomeen, että me autetaan tavallisen ihmisen arkea. Sen takia turve on kotimainen luonnonvara, joka tulisi ehdottomasti ottaa käyttöön ainakin huoltovarmuuskysymyksessä, ja siitä olenkin tehnyt toimenpidealoitteen. Lihaa tulee saada syödä normaalisti, sillä kasvavat lapset tarvitsevat ja me aikuisetkin tarvitaan proteiineja. Lentomatkailu tulisi saada kasvuun. Myös polttomootoriautot ja autoilu kuuluvat Suomeen, eikä niitä tulisi ollenkaan rajoittaa tai rahastaa.

Vaikka täällä varmasti on hyvin selväksi käynyt, että itse en usko ollenkaan tähän, että Suomen hiilineutraalisuudella nyt voitaisiin tämä koko ilmasto ja planeetta pelastaa, niin silti ajattelen, että kiertotalous on tietenkin kannatettavaa, koska se on kustannustehokasta. Kannatan, totta kai, kaikkea kierrätystä ja vastustan tuhlausta. On myös viisasta varautua ilmaston erilaisiin muutoksiin, koska ilmasto muuttuu ja tulee aina muuttumaan. Ja me kaikki haluamme varmasti nauttia puhtaasta luonnosta. Se on täällä hyvin selkeästi tullut esille, että me kaikki arvostamme meidän puhdasta Suomen luontoa, ja sitä tulee myös suojella kohtuudella. Luontoa ei saa tuhota, ei roskata, ja eläimiäkin pitää suojella. Ja on ihan viisasta päästä eroon fossiilisesta polttoaineesta, mutta tärkein asia siinäkin on Suomen ja koko Euroopan huoltovarmuus ja eroon pääseminen Venäjä-riippuvuuksista.

Arvoisa puhemies! Suomen hiilidioksidipäästöt ovat jo laskeneet vuodesta 1990 lähtien 35 prosenttia. Eikö tämä jo riitä? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Pitko.

20.26 Jenni Pitko vihr: Arvoisa puhemies! Ehkä haluan ensin edellisen puhujan puheeseen kommentoida sen verran, että eivätkö kotimaiset uusiutuvat energiat ole juuri sitä kotimaista huoltovarmuutta, juuri sitä kansallisen edun, myös sen, nimissä tehtävää työtä, joka auttaa meitä irtaantumaan diktaattorimaisista fossiilisia polttoaineita myyvistä valtioista. Jos näin on, niin sitten ei varmaan olisi kannattanut laskea bensiinin verotusta ja nimenomaan hidastaa sitä kehitystä kohti uusiutuvia energioita ja pois fossiilisista polttoaineista tai heikentää jakeluvelvoitetta, jossa nimenomaan oltaisiin tuotu kaikkien kuluttajien saataville kotimaista biopolttoainetta ja kotimaista sähköpolttoainetta. No, hienoa, jos me voimme löytää näistä yhteistyön välineitä, koska itse ajattelen vahvasti niin, että koti-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2024 vp

mainen uusiutuva energia on huoltovarmuuskysymys, se on myös kilpailukykykysymys, ja toivoisin, että myös tämä hallitus ja eduskunta niiden eteen toimisivat.

Haluaisin sanoa vielä loppuun sanasen kansallisesta luontostrategiasta, jota paraikaa työstetään ja joka on itse asiassa vähän tämmöinen paperinmakuinen dokumentti, eikä se tässäkään keskustelussa ole kovin paljon vilissyt. Mutta se on itse asiassa työkalu, millä me osoitamme, että me tulemme Suomessa täyttämään ne kansainväliset sitoumukset, mihin me olemme luontokadon torjunnassa sitoutuneet.

Hallitus on sanonut, että se ei halua suojella hehtaareja vaan laatua. Mutta fakta on se, että jos me haluamme varmistaa luontokadon torjumisen onnistumisen ja me haluamme sitä laatua, niin itse asiassa meidän täytyy nimenomaan mitata niitä luontotyyppihehtaareja. Millään muulla oikeastaan ei ole väliä kuin sillä, että me saamme riittävän määrän tietynlaisia luontotyyppihehtaareja oikeista paikoista Suomesta suojeltua.

Yksi asia myös, mikä mielestäni pitäisi tähän kansalliseen luontostrategiaan sisällyttää, on myös toimimattomuuden kustannukset. Jos me jätämme tekemättä tarpeelliset teot, millä me pysäytämme luontokadon ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen, niin silläkin on hinta. Täällä on usein sanottu, että meillä ei ole varaa tehdä niitä toimia, millä me pysäytämme luontokadon, mutta ei meillä myöskään ole varaa jättää toimimatta. Se kustannus vain tulee vähän myöhemmin, se jää tulevien hallitusten maksettavaksi. Tämä on ehkä politiikan ikuisuusongelma, miten me näkisimme myös ne kustannukset vähän pidemmällä kuin kolmen tai neljän vuoden päästä, mutta erityisesti luonto- ja ilmastopolitiikassa meidän on pystyttävä katsomaan kauemmaksi.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Elo.

20.29 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa ei ole vielä juurikaan puhuttu kuntien ja kaupunkien roolista ilmasto- ja luontotyössä. Ministeri Ikonen täällä eilen totesi, että erityisesti suomalaiset kaupungit ovat ilmastotyön edelläkävijöitä, ja monessa kunnassa ja kaupungissa on herätty myös jo luonnon monimuotoisuustyöhön. Omassa kotikaupungissani Espoossa kirjattiin viime kuntavaalien jälkeen strategian tavoite luonnon monimuotoisuuden elpymisestä ja luonnon kokonaisheikentymättömyyden saavuttamisesta vuoteen 2035 mennessä. On todettu, että tavoite on haastava kaupungille, joka kasvaa tuhansilla asukkailla vuodessa, mutta tämä tavoite, kun se on strategiaan kirjattu, ohjaa nyt viranhaltijoita sitä kohti pyrkimään.

Tämä kirjaus on tärkeä myös lähiluonnon turvaamiseksi. Me tiedetään, että lähiluonnolla on tutkitusti tärkeä merkitys ihmisten hyvinvoinnille, eli me voidaan parhaimmillaan luonnon monimuotoisuutta vaalimalla sekä parantaa luonnon tilaa että rakentaa viihtyisämpää asuinympäristöä ja parantaa ihmisten hyvinvointia. On tärkeää huomata, että monimuotoinen, vihreä asuinympäristö tai kaupunkiympäristö on myös ympäristö, joka auttaa meitä sopeutumaan ilmastomuutoksen vaikutuksiin, kuten kuumuuteen tai rankkasateisiin, hulevesien imeyttämiseen ja niin edelleen.

Eli nämä ovat todella laajoja ja monisyisiä kysymyksiä, jolloin meidän kannattaa nimenomaan kokonaisuutena miettiä, miten me rakennetaan sellaista kestävää yhteiskuntaa, joka on hyvä sekä ihmisille että luonnolle ja jossa pystytään tämän maapallon rajoissa elämään.

No, ministeri Ikonen nosti esiin siinä omassa puheenvuorossaan valtion keinoja edistää kuntien ilmastotyötä, mutta valitettavasti hän unohti kertoa sen, että hallitus on päättänyt poistaa ilmastolaista velvoitteen kunnille tehdä ilmastosuunnitelmat. Tämä on todella va-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2024 vp

litettava päätös ja yksi esimerkki hallituksen tempoilevasta ilmastopolitiikasta. Juuri kun kunnat olivat alkaneet näitä suunnitelmia valmistella, ne, joissa niitä vielä ei ollut, hallitus veti maton alta ja vei tämän kirjauksen poistamisen myötä myös rahoituksen, jolla tätä kuntien työtä oli ajatus tukea. Tämä ei ole kyllä kovin viisasta eikä anna hyvää viestiä sinne kuntiin ja kaupunkeihin siitä, että tätä työtä arvostettaisiin.

Vielä kommentoin lyhyesti tätä kestävästä ruokamurrosta, jota muun muassa edustaja Kivelä tässä hyvällä puheenvuorollaan valotti. Kysehän ei ole siis siitä, mitä kukakin saa syödä tai ei saa syödä, vaan kyse on siitä, mikä on se kestävä tapa tuottaa ruokaa tulevaisuudessa Suomessa. Tänään meillä oli maa- ja metsätalousvaliokunnan seminaari maaseutupolitiikan tulevaisuudesta, ja siellä yhtenä asiantuntijapuheenvuorona esiteltiin ruuantuotannon tulevaisuutta. Sielläkin nousi esiin, että ne mahdollisuudet ja se potentiaali meillä on erityisesti kasviproteiinien tuotannossa, kaurassa ja marjoissa. Eli meidän kannattaisi nyt miettiä, mikä on se meidän kestävä ruuantuotannon tapa tässä maassa ja miten me voidaan parhaiten myös saada sellaista arvonlisää, jolla on vientipotentiaalia ja jolla me saadaan myös sitä kautta tuloja maaseudulle ja tuloja meidän viljelijöille ja tuettua samalla niitä ilmastotoimia ja sitä, [Puhemies koputtaa] että voidaan kestävästi tätäkin meidän luonnonvaraa käyttää.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kivelä.

20.33 Mai Kivelä vas: Arvoisa puhemies! Minäkin haluan kommentoida vielä muutamia huomioita, mitä täällä on nostettu muiden puheenvuoroissa.

Ensinnäkin tästä Suomen roolista ja osuudesta suhteessa näihin globaaleihin kriiseihin: On totta, että kyse on isoista globaaleista kriiseistä, mutta eihän täällä ole vaadittu muuta kuin sitä, että Suomi tekee oman osansa. Emmehän me ole täällä vaatineet, että Suomi esimerkiksi päästöjä vähentää muuten kuin sen oman osuutensa, mikä kaikkien tietenkin täytyy tehdä. Ja samalla tavalla luontopolitiikan suhteen vaatimus on suomalaisen luonnon suojele ja suomalaisen lajikirjon suojele, joita, niin kuin täällä on tuotu esille, ei kyllä voi myöskään tehdä kukaan muu kuin me.

Sitten tästä epävarmuudesta, jonka edustaja Garedeu nosti esiin, että ei hyväksytty epävarmuutta tässä ilmastokeskustelussa: Eihän se niin ole. Se epävarmuushan on aivan merkittävä tekijä ilmastopoliittisissa skenaarioissa. Sen takia meillä ylipäätensä on erilaisia skenaarioita, kun katsotaan tulevaisuuteen. Minä olen itse ollut mukana kirjoittamassa yhtä tieteellistä artikkelia ilmastomuutoksen vaikutuksista, ja siinäkin — jo sen artikkelin nimessä — nostetaan esille, että tämä epävarmuus on se yksi merkittävin tekijä, joka tulee vaikeuttamaan sitä ilmaston kuumenemisen vaikutuksiin vastaamista. Ja tämä epävarmuus on erityisen kohtalokasta niille ihmisille, jotka saavat elantonsa esimerkiksi suoraan maasta tai jotka ovat riippuvaisia esimerkiksi meidän vesivarannoista ja niistä muutoksista, joita ilmastokriisi aiheuttaa. Eli itse näen, että tämä epävarmuus on ihan keskeinen tekijä ja mukana näissä keskusteluissa.

No, sitten puhuttiin ilmastouskonnosta, mutta eihän täällä ole vaadittu muuta kuin sitä, että hallitus pitäisi lupauksensa siitä, että tehdään tutkittuun tietoon pohjaavia päätöksiä. Uusin esimerkki on tietenkin nämä metsäkriteerit: meille piti tulla riippumattomat, tieteseen pohjaavat kriteerit, mutta ei tullut, vaan lähdettiin sotkemaan niitä poliittisesti. Sen takia olisi ollut aiheellista kysyä hallitukselta, missä on tämä riippumattomaan tietoon perustuva päätöksenteko. Ja olisin halunnut kysyä myös Mykkäseltä siitä, aiotaanko sitten tehdä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2024 vp

erillisiä päätöksiä valtion mailla, lisäisiä suojelupäätöksiä, kun nämä kriteerit on nytten tyritty.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mikkonen, Krista.

20.36 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Olen jäänyt miettimään, kun hallitusohjelmassa todetaan, että ilmastotoimet eivät saa aiheuttaa kustannuksia kotitalouksille tai yrityksille, että miten hallitus suhtautuu siihen, että tämä ilmaston kuumeneminen aiheuttaa jo nyt merkittäviä kustannuksia kotitalouksille ja yrityksille, ja jos ei tehdä mitään, niin ne kustannukset vain koko ajan kasvavat. Olen ollut tässä talossa vuodesta 15 asti, ja mietin, onkohan ollut yhtään semmoista vuotta, jolloin ei oltaisi jouduttu miettimään, miten esimerkiksi maataloustuottajille on pitänyt joku erillinen tukipaketti koota sen takia, että satomenetykset ovat olleet niin suuria, ja ne ovat aina johtuneet jostakin tällaisesta säästä, ääri-ilmiöstä, mitä ilmastonmuutos nimenomaisesti vahvistaa. Joskus on ollut liian kuivaa, joskus on ollut liian märkää, on ollut erilaisia syitä. Jotenkin vaan todellakin ajattelen niin, että mitä pidemmälle me niitä toimia siirretään ja vitkutellaan ilmastotyössä, sitä kalliimmaksi se tulee, ja tähän on tietysti ihan jo tutkittuakin tietoa. Juuri ilmestyi raportti, jossa arvioitiin, että tällä hetkellä globaalisti ne tuhot, joita ilmaston kuumeneminen jo aiheuttaa, ovat kuusinkertaisia suhteessa siihen, mitä me tarvittaisiin, jotta me pystyttäisiin ilmaston kuumenemista hillitsemään sinne alle kahteen asteeseen, puolentoista asteen pintaan. Ja näinhän se on. Ja kun me tiedämme, että täällä pohjoisessa ilmasto kuumenee vielä keskimääräistä enemmän, niin meillähän nämä tuhot ovat vielä suurempia.

Oikeastaan haluan nyt ennen kaikkea puhua vielä enempi luonnon monimuotoisuudesta, koska valitettavasti minusta — näidenkin lienee nyt jo kymmenen tunnin aikana, mitä tästä teemasta on puhuttu — tämä luontopolitiikka ja luonnon monimuotoisuus ovat jääneet kuitenkin vähemmälle. Myös ympäristö- ja ilmastoministeri Mykkäsen omassa puheessa ja omissa toimissa se jää varsin paljon vähemmälle kuin ilmastokysymykset, ja se on kuitenkin aivan yhtä tärkeää. Se on yhtä lailla meidän tulevaisuuden kannalta kriittistä, miten me luonnon monimuotoisuudesta huolehditään.

Tällä hetkellähän lajeja häviää noin 100—1 000 kertaa nopeammin kuin viimeisten miljoonien vuosien aikana. Tähän johtuu myös ihmistoiminnasta, siitä, että ihmiset ovat muuttaneet niin paljon luonnonympäristöjä, on otettu valtavia määriä luonnonympäristöjä käyttöön ja sillä tavalla kavennettu muiden eliöiden elinmahdollisuuksia. Ja itse asiassa Maailman terveysjärjestö WHO:han on arvioinut, että 60 prosenttia tartuntataudeista on peräisin eläimiltä ja luontokato edistää näiden tautien leviämistä merkittävästi. Yli puolet maailman bruttokansantuotteesta on riippuvaista luonnosta ja sen palveluista. Esimerkiksi jos pölytys, jota meidän ruuantuotannolle erilaiset pölyttäjähönteiset tekevät, katoaa, sen arvo on noin 600 miljardia, ja siksi se, että me pidetään huolta luonnon monimuotoisuudesta ja lajistosta, on äärimmäisen tärkeää. Se on myös taloudellinen kysymys meille ja meidän hyvinvointikysymys, vaikka itse ajattelen, että se on myös tietysti jo sinänsä itseisarvo, että huolehdimme luonnon monimuotoisuudesta.

Globaalisti luonnolle haitallisia tukia maksetaan noin 4 000—6 000 miljardia dollaria vuodessa, kun samanaikaisesti luontoa suojelevia toimenpiteitä ja investointeja tehdään noin 78—143 miljardilla dollarilla vuodessa. Elikkä nämä luonnolle haitalliset tuet ovat yli 40-kertaisia, ja tässä ihan yhtä lailla meidän pitäisi kääntää tämä toisinpäin. Miten Suomessa nämä miljoonat menevät, en tiedä tarkkaa lukua, mutta se me tiedetään, että Suomessa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2024 vp

kin ylipääntensä ympäristölle haitallisia tukia on miljardeja. Ja jos me pystyisimme näitä vähentämään ja tätä rahaa kanavoimaan niin luonnon monimuotoisuuden edistämiseen kuin myös ilmastokriisin torjuntaan, me pääsisimme jo huomattavasti pidemmälle. On harmillista, että hallitus ei ole tähän työhön tarttunut, vaan päinvastoin se on nytkin tällä hallituskaudella luonut uusia ympäristölle haitallisia fossiilitukia.

Nyt minun viisi minuuttiani taisi mennä loppuun, niin jatkan vielä seuraavassa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ohisalo.

20.42 Maria Ohisalo vihr: Arvoisa puhemies! On olemassa uskonasioita ja on olemassa tutkittua tietoa, ja siinä on se ero vihreiden ja perussuomalaisen ja tämän hallituksen välillä. Me teemme politiikkaa pohjaten sen tutkittuun tietoon, hallitus, perussuomalaiset uskonasioihin.

Ja mitä tulee siihen huoltovarmuuteen, niin sitä ei ole suomalaisen lihan laivaaminen Kiinaan, sitä ei ole eläimille ja luonnolle kestävä turkistarhaus, sitä ei ole fossiilitaloudessa riippuminen eikä riippuvaisuuden kasvattaminen, sitä ei ole miljardikaupalla laipattavat yritystuet, jotka ovat haitallisia luonnolle ja ilmastolle mutta itse asiassa myös meidän taloutemme uusiutumiselle.

Kuten eilen sanoin, tälle hallitukselle löytyy siis aina tekosyy olla tekemättä, aina jokin tekosyy jättää tekemättä. Ja tälle hallitukselle ilmasto ja luonto eivät ole niin tärkeitä, että niiden puolesta käytettäisiin kunnolla, aidosti, niitä pelimerkkejä. Ja se, jos mikä, on käsittämätöntä tässä maailmanajassa, kun ilmasto kuumenee, luontokato laukkaa, lajeja meidän ympäriltämme häviää, ilmasto kuumenee niin, että me näemme jo niitä sään ääri-ilmiöitä ympäri maailmaa. Ne koskettavat jo vaikkapa suomalaisia viljelijöitä kuivuuden vuoksi. Me emme voi sulkea silmiämme näiltä asioilta. Nämä ovat tosiasioita.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Garedew.

20.43 Kaisa Garedew ps: Arvoisa puhemies! Yksi konkreettinen esimerkki Petteri Orpon hallituksesta siitä, miten se on tehnyt ja ottanut maalaisjärjen käyttöön, on se, että poistettiin kuntien lakisääteiset, aivan turhat ilmastosuunnitelmat. Tällä myös säästettiin rahaa valtion kassasta. Tämä vei myös paljon byrokratiaa kuntien hallinnossa.

Itse toivoisinkin, että kunnissa alettaisiin tekemään toimenpiteitä nyt aivan toiseen suuntaan tämän vihervasemmistolaisen aikakauden jälkeen. Kunnissa voitaisiin alkaa laskemaan hiilineutraalisuuden kustannuksia ja voitaisiin luopua kokonaan näistä kuntien ylireististä hiilineutraalisuustavoitteista. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mikkonen, Krista.

20.44 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Ehkä tuohon edelliseen vain semmoinen kommentti, että tämä velvoite kuntien ilmastosuunnitelmista, jotka kunnat voivat tehdä yksin tai seutukunnittain tai muiden kuntien kanssa, todellakin kirjattiin viime kaudella ilmastolakiin, ja se hän tuli kuntien omasta toiveesta. Kunnat halusivat, että heille asetetaan tällainen velvoite, koska he myös halusivat olla aktiivisia ja halusivat olla aktiivisesti mukana ilmastotyössä, koska he näkevät sen tärkeyden ja merkityksen myös paikallisesti.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2024 vp

Ja paikallisestihan meidän täytyy tehdä myös ilmastotoimia samalla tavalla kuin meidän täytyy tehdä luontotoimia paikallisesti.

Todella minä ajattelin, että minä jatkan vielä vähän tästä luontokatoasiasta.

Kun me mietitään Suomea ja suomalaista luonnon heikkenemistä ja luontokadon syitä, niin meillä on tietysti metsäiset lajit, metsäelinympäristöt, joissa on paljon luonnontilan heikkenemistä. Yksi syy siihen on esimerkiksi hakkuukierron lyhentyminen. Nyt hakeaan puusto jo niin nuorena, että sinne ei vaan kerta kaikkiaan pysty syntymään tämmöistä eliölajistoa ja sellaista elinympäristöä, missä vanhojen metsien lajit viihtyvät. Sen takia tietysti olisi niin tärkeää, että nyt tämän päätöksen tästä valtion vanhojen metsien suojelusta hallitus veisi loppuun.

No, toinen syy tai toinen suurista syistä on nämä 1960—1970 tehdyt massiiviset soiden ojitukset, jolloin yli puolet suoalasta ojitettiin. Silloin oli tietysti ajatuksena, että metsän kasvua olisi saatu lisättyä, mutta valitettavasti osa näistä ojituksista meni aivan hukkaan. Siellä ei kasva metsää, mutta menetettiin samanaikaisesti valtava määrä suoekosysteemejä lajistoineen ja erilaisia kosteikkoja. No nyt näitä on ruvettu ennallistamaan esimerkiksi juuri tämän Helmi-ohjelman avulla — kosteikkoja ennallistetaan ja soita ennallistetaan. Tämä EU:n ennallistamisasetushan olisi ollut meille aivan oiva työkalu siinä, että me olisimme tätä työtä jatkaneet, tehneet konkreettisen suunnitelman siitä, miten se edistyy. Ja tietysti se, että koko EU olisi sitoutunut ennallistamistyöhön, olisi ollut oleellista.

No, sitten minä haluan nostaa tämän — edustaja Pitko nosti esiin tämän — biodiversiteettistrategian, johon olemme myös sitoutuneet. Siinä on äärimmäisen tärkeää, että kun siinä ovat nämä suojeluvelvoitteet, 10 prosentin tiukan suojelun velvoite, niin se katsottaisiin alueellisesti maakunnittain. Meillä on laaja maa, meillä on täällä monentyyppisiä kasvillisuusvyöhykkeitä, meillä on erilaisia elinympäristöjä Etelä-Suomessa ja Pohjois-Suomessa, ja tällä hetkellä se suurin ongelma meidän luonnonsuojelussa on, että me ollaan suojeltu hyvin paljon pohjoista luontoa mutta meillä on tarvetta nimenomaan suojella eteläistä luontoa. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

No niin, jatkan täällä pöntössä, kun näköjään tätä puhetta riittää. — Tässä metsänsuojelukysymyksessähän on ollut myös se kriittinen asia, että meidän täytyisi pystyä suojelemaan eteläisiä metsiä. Ja nyt todella nämä kriteerit, mistä olemme lehdistä saaneet lukea — en tiedä, ovatko ne nyt sitten lopullisia vai eivät — ovat niin tiukat, että eteläisiä metsiä ei suojeluun tulisi. Meillä on myös se hakkuupaine eteläisessä Suomessa paljon suurempi. Meillä on metsäteollisuutta ollut todella pitkän aikaa esimerkiksi Kaakkois-Suomessa, mikä näkyy kaakkoissuomalaisessa metsässä: siellä on hyvin vähän vanhoja metsiä jäljellä, siellä on hyvin vähän sellaista metsää, jonka luontoarvot ovat suuret. Ja itse asiassa kun paljon puhutaan aina siitä, että puuntuotannollisesti hakkuumäärät ehkä voisivatkin olla kestäviä ja että puu sinänsä kasvaa enemmän kuin sitä hakataan, niin meillä on Kaakkois-Suomessa nimenomaisesti niin, että meidän hakkuumäärät eivät ole edes puuntuotannollisesti kestäviä. Sen takia tietysti tämä biodiversiteettistrategian toteuttaminen niin, että katsotaan alueellisesti maakunnittain ne velvoitteet siitä 10 prosentin suojelusta ja 30 prosentin tämmöisestä kevyemmästä suojelusta, olisi äärimmäisen tärkeää, eikä katsota Suomea vain kokonaisuutena, koska jos me teemme sen vain kokonaisuutena, niin silloin meille jää äärimmäisen tärkeitä luontoympäristöjä suojelematta ja silloin siihen monimuotoisuuteen, mitä biodiversiteettistrategialla halutaan varmistaa, emme pysty. Ja tämän haluan vielä nostaa tässä keskustelun päätteeksi hallitukselle ikään kuin viestinä, että tehkää nämä kri-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2024 vp

teeristöt tai velvoitteet biodiversiteettistrategian suhteen niin, että katsokaa, että ne tehdään maakunnittaisesti.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kivelä.

20.49 Mai Kivelä vas: Arvoisa puhemies! Tuli tässä mieleen, että mitäs täällä onkaan päätetty kolme kuukautta sitten, kun me käsitelimme ilmastovuosikertomusta. Silloinhan me todettiin yksimielisesti koko eduskunta, että lisätoimia tarvitaan, joten te, edustaja Garenew, olette ollut täällä omalla mandaatillanne vaatimassa lisätoimia hallitukselta. Me teimme ympäristövaliokunnassa mietinnön, jossa tämä lausunto tehtiin. Se hyväksyttiin yksimielisesti, ja te olette ollut täällä salissa sitä hyväksymässä, aivan kuten kaikki teidän puoluetoverinnekin. Eli ehkä siihen peilaten on hieman erikoista, että kun me ollaan täällä tuotu esille, että sanat ja teot eivät kohtaa, niin tässä kohtaa te olette siis tekojen tasolla ollut vaatimassa niitä lisätoimia ja nyt ehkä teidän puheenvuoronne täällä tänään eivät ihan vastaa sitä, että tekin olette osana teidän koko eduskuntaryhmää ollut vaatimassa niitä lisätoimia. Itsehän olisin tietenkin toivonut, että keskityttäisiin niihin eikä mentäisi taaksepäin.

Samalla on myös hyvä huomata, että Suomessa on nähty jo yksi ilmasto-oikeudenkäynti päättäjiä vastaan, ja tämän lopputuloksenahan oikeus on tuonut esille, että valtioneuvoston velvollisuus ilmastopolitiikan suhteen ja myös sen toimimattomuus voivat johtaa oikeudelliseen arvioon. Eli silloin oikeus katsoi, että oli mennyt liian lyhyt aika siitä ilmastolain voimaan tulemisesta sen arvion tekemiseen. Mutta näin tämä tietenkin poistuu, kun laki on ollut pidempään voimassa, joten suhtautuisin myös vakavasti siihen, mitä oikeus on meille viestinyt tämän ensimmäisen ilmasto-oikeudenkäynnin lopputuloksena.

Vielä viimeiseksi haluaisin nostaa esille itselleni hyvin tärkeän asian, joka on eläinten oikeudet, ja ajattelen, että se on osa tätä ympäristökokonaisuutta. Toki on myös niin, että se ei tee tästä haasteesta yhtään sen helpompaa, kun taas tuodaan yksi lisävaatimus tähän rinnalle, että myös eläinten oikeuksista pitäisi huolehtia ja myös nämä eläinoikeuskysymykset pitäisi osana tätä kokonaisuutta käsitellä. Mutta ajattelen, että meidän poliitikkoina pitää vaan olla kykeneväisiä katsomaan myös näitä kysymyksiä siltä näkökulmalta, miten me aidosti puututaan näihin hyvin isoihin eläinoikeusongelmiin ja myös edistetään eläinten oikeuksia tässä samalla. Tämä tietenkin liittyy ennen kaikkea tuotantoeläimiin, mutta myös siihen lajikatoon, joka liittyy [Puhemies koputtaa] luonnonvaraisiin eläimiin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ohisalo.

20.53 Maria Ohisalo vihr: Arvoisa puhemies! Mitä tulee kuntien ilmastosuunnitelmiin, niin onneksi suuri osa suomalaisista kunnista jo toimii ja tekee tälläkin hetkellä. Onneksi myös suuri osa suomalaisista ihmisistä elää sellaisissa kunnissa, joissa kuntien hallinnon tasolla on jo päätetty toimia.

Kunnissa siis ymmärretään, että kunnat ovat ratkaisijan paikalla ja että ei ole vaihtoehtoa jättää toimimatta paitsi taklaamalla ilmastokriisiä myös sopeutumalla ilmastokriisiin, sen vaikutuksiin, sään ääri-ilmiöihin ja muuhun. Esimerkiksi yhdyskuntasuunnittelu, liikennevälineet, energiatehokkuus rakennuksissa, energiatehokkuus hankinnoissa, uusiutuvien energialähteiden lisääminen, jätteiden vähentäminen ja kiertotalouden edistäminen — siis kaikkea tätä tehdään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2024 vp

Kunnat siis nimenomaan auttavat yksittäisiä ihmisiä elämään kestävämpää elämää, ja tämäkin on teidän mielestänne väärin. Teidän pitäisi nyt kyetä päättämään, pitääkö ihmisiä tukea tässä muutoksessa vai eikö heitä pidä tukea tässä muutoksessa. Te puhutte kauniita heidän puolestaan, mutta ette ole valmiita tukemaan heitä millään tavalla.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Holopainen.

20.54 Hanna Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Kun täällä on kuunnellut esimerkiksi kahden entisen ympäristöministerin, edustajien Mikkonen ja Ohisalo, puheenvuoroja, täytyy kyllä todeta, että on kyllä ympäristöministereissä eroa. Sillä todellakin on merkitystä, kuka kantaa vastuuta ympäristöministerin salkusta ja minkälaisella ymmärryksellä, osaamisella ja sitoutumisella sitä työtä tehdään — kun vertaa vaikka tänään kyselytunnilla käytyyn debattiin, jossa nykyinen ympäristöministeri tuntui enemmän olevan kaivosteollisuuden edun ajaja kuin varsinaisesti ympäristönsuojelija ja luonnon puolustaja.

Olen kyllä erittäin surullinen siitä, kun tässä nyt tämän viimeisen vuoden aikana useampaan kertaan olen törmännyt siihen, että perussuomalaiset todellakin ilakoivat ja kehuskelevat sillä, kuinka helppoa oli ensimmäisenä aloittaa kuntien ilmastotoimista säästämällä ja niitten velvoitteiden karsimisella, kun oma taustani on se, että tulen siis Lappeenrannasta, joka on ollut tämmöinen perinteisen savupiipputeollisuuden paikkakunta, joka on tässä viimeisen kymmenen vuoden aikana tehnyt vahvan siirtymän siihen, että meillä on panostettu kunnianhimoiseen ilmasto-ohjelmaan ja ilmastotavoitteisiin ja sen rinnalla sitten pystytty nimenomaan valitsemaan strategian kärjeksi energia- ja ympäristöteknologian edistäminen. Sen kautta meille on tullut valtavasti uusia työpaikkoja nimenomaan näille aloille, ja kun samalla koko ajan tiedämme, että esimerkiksi metsäteollisuuden näkymät eivät välttämättä Suomessa ole niin kovin hyvät, niin sitten meillä on pystytty nimenomaan strategisesti valitsemaan tulevaisuutemme kannalta kestävämpää suuntaa, tässä myös taloudellisesti kestävämpää suuntaa.

Ja sitten yhä enemmän meidän maakunnassamme on tämän ilmastoheräämisen lisäksi havahduttu siihen, että myös luontokato ja monimuotoisuuden katoaminen ovat iso ongelma. Esimerkiksi meillä Etelä-Karjalassa nyt ensimmäistä kertaa viime vuosina on surtu siitä, että olemme ainut maakunta, jossa ei esimerkiksi ole kansallispuistoa. Nyt laajasti yli puoluerajojen kaikki ovat sitoutuneet siihen edunvalvontatavoitteeseen, että myös Etelä-Karjalassa olisi jatkossa tällainen merkittävä luontokohde, joka sitten myöskin tukisi muun muassa luontomatkailua — sen lisäksi, että se olisi tietystikin luonnon kannalta erittäin tärkeätä, että meidän luonnon monimuotoisuus, joka todellakin on hälyttävällä tasolla, niin kuin edustaja Mikkonen tässä hyvin kuvasi... Tilanne on siis huono, mutta parempaan suuntaan voimme mennä, mikäli määrätietoisesti siihen pyrimme. Näin yhä useampi meidän maakunnassamme siihen sitoutuu, mutta toivottaisiin tietenkin, että valtio tässä olisi vahvana kumppanina tukemassa tätä työtä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Garedew.

20.57 Kaisa Garedew ps: Arvoisa puhemies! Olen tosiaan täällä aiemminkin sanonut, että jos yksin saisin päättää — mikä ei ole todellisuutta — niin heittäisin nämä ilmastotavoitteet romukoppaan. Mutta juuri täällä, juuri ennen tätä puheenvuoroa sanoin, että näitä tavoitteita tulisi vähintäänkin kohtuullistaa, eliikkä pitäisi mennä asteittain tähän hiilineut-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2024 vp

raalisuuteen teknologian kehittyminen, taloudellinen etu ja Suomen kokonaisuus huomioon ottaen. Tämä linja on täysin hallitusohjelman mukainen, sillä Orpon hallitus on kirjannut hallitusohjelmaan, että tämä hallitus ei tee omilla poliittisilla päätöksillään semmoisia päästövähennyspäätöksiä, jotka nostavat kansalaisten arjen kustannuksia tai vaikeuttavat yritysten kilpailukykyä, eli tämä on täysin hallitusohjelman mukaista. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Pitko.

20.58 **Jenni Pitko vihr:** Arvoisa puhemies! Haluaisin lopuksi sanoa vielä: Haluaisin ensinnäkin kiittää ministeri Mykkästä, joka oli täällä eilen kuusi tuntia keskustelemassa meidän kanssamme. Se oli mielestäni rakentava panos häneltä tähän keskusteluun. Muutoin en kyllä voi sanoa hallituspuolueiden puolustaneen kovinkaan hyvin täällä hallituksen toimia. Emme saaneet vastausta, miten hallitus tulee luontokadon torjumaan ja ilmastonmuutosmuutosta hillitsemään, joten on vaikea nähdä, että hallitus nauttisi tämän jälkeen ainaakaan vihreän eduskuntaryhmän luottamusta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Tynkkynen, Oras.

20.59 **Oras Tynkkynen vihr:** Arvoisa puhemies! Kun te, edustaja Garedeu, täällä puhutte talouden edusta, niin kuuntelisittepa joskus suomalaisia yrityksiä ja elinkeinoelämän järjestöjä.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.